

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 236. — ŠTEV. 236.

NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 8, 1918. — TOREK, 8. OKTOBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

Mirovni predlog Nemčije

PRICAČUJE SE, DA BO PREDSEDNİK WILSON ŠE DANES ODGOVORIL NA NEMŠKO POSLANICO. — BREZ DVOMA BO ABSOLUTNO ODKLONIL VSAKO RAZPRAVO GLEDE PREMIRJA. SOVRANIK SE MORA UDATI.

Washington, D. C., 7. oktobra. — Danes zvečer se je lahko povsem upravičeno domnevalo, da bo predsednik Wilson jutri odgovoril centralnim zaveznikom. Nobenega dvoma se ne goji glede tega, da bo predstavljal ta odgovor popolno odklonjenje predloga za premirje ter da se bo obenem zavrnilo vsako razmišljanje glede pogajanj te ali one vrste.

Med predsednikom ter zavezniki ministri predstavniki so se vršile celi dan izjavne razprave in to se predno je prišel predsednik predstavljati svoj odgovor. To znači, da je ugodil predsednik prošnji, vsebovani v nemški poslanici v toliki meri, da se posvetuje z zavezniki, vendar bo tudi odgovor predsednika veljal tako za zaveznike kot za Združene države.

Radi skrbnosti ki je očitno otrebna pri sestavi besedila tega velepomembnega zgodovinskega odgovora, se domneva tukaj, da se bo odgovor sporočilo zaveznikom narodom in da ga bodo sednji dobili, predno se ga bo poslalo sovražniku. To pa bo seveda le zadeva par ur.

Predsednik bo v svojem odgovoru najbrž pojasnil Nemčiji, da ne bodo Združene države s svojimi zavezniki prenehale s sovražnostmi, dokler centralne sile ne odlože orožje ter pokažejo svojo pripravljenost sprejeti pogoje, katere smatra predsednik v družbi ostalih zaveznikov bistvene za mir in za varnost sveta.

Danes je bilo povsod opaziti v prilog taki izjavi. Iz cele dežele so prihajala sporočila v Belo Hšo, v katerih se je pozivalo predsednika, naj stoji neomajno. V senatu ni vladalo nikako nesoglasje glede tega velepomembnega koraka, katerega mora storiti predsednik. Vse, kar se bo zahtevalo, bo to, da se centralne sile brezpogojno udajo, kar predstavlja predpogoj za vsak mir.

V številnih krogih se je danes pojavilo močno razpoloženje v prilog temu, da bi ta narod potom svojega predstavitelja zopet povdaril dejstvo, da se noče pogajati s sedanji vladarji Nemčije in Avstrije ter da hoče imeti edinoletno posla z odgovornimi odposlanci so vrzanih narodov, ki bi bili vredni zaupanja.

Boljševiki in nevtralc

KAJ MISLIJO NEVTRALCI O BOLJŠEVIKIH. — TRDITEV BOLJŠEVIKOV, DA SO VPVELJALI ŽAŽELJENO VLADO, JE KRIVICO. NA. — PIŠE BASSETT DIGBY.

Stokholm, Švedska, 7. oktobra. — Zaradi boljševiških pritiskov, da jih ententni narodi ne razumejo, in napačno sodijo in da je njihova vlada in položaj, ki je ž njo v zvezi, prava in zaželjena, je dobro za one Amerikance, ki nad tem dvomijo, da preberejo, kaj mislijo o tem zastopniki nevtralnih držav, ki se nahajajo v Rusiji in ki opazujejo to vlado. Ni potrebno še omenjati, da so evropske nevtralne države, posebno Švica, Norveška in Danska same na sebi demokratične, Švica je federacija demokratičnih okrajev in zibeča narodne vlade v Evropi; Danska ima najboljši socialistično vlado na svetu; Norveška pa, dasi nima socialistične oblike, ima najboljši demokratično volilno pravico za moške in ženske.

In ravno ti narodi, in te vlade in njihovi zastopniki govorijo. Preskrbel sem, natančno besedilo spomenice, katero so v imenu svojih narodov pred kratkim vročili tolpji Nikolaja Lenina. Glasi se:

"Narodovemu komisarju za zunanje zadeve v Moskvi od diplomatičnega zbora in zastopnikov.

Ko so bile razsežne aretacije oseb, vsake starosti in vsakega spola in splošne obsedbe, katere so vsak dan objavljale in katere so vpeljali vojski rdeče garde, potrjene, se je naprosilo komisarja Sinovičeva za razgovor in je sprejel članje diplomatičnega zbora v ponedeljek 3. septembra. Izjavili so, da ni njih namen vmešavati se v boj med političnimi strankami. Zaradi človečnosti so samo želeli v imenu vlad, katere zastopajo, da ti izraza najgloblji ogorčenosti nad teroristično vlado, ki je zdaj vpeljana v Petrogradu, Moskvi in drugod.

Napolnjeni samo z željo, stresti svojo jezo na cele vrste meščanov in ne da bi imeli k temu kako pooblastilo, vdirajo oboroženi močje v privatna stanovanja podnevi in ponoči, kradejo, ropajo, aretirajo in mečejo v ječo sto in sto nesrečnikov, katerih edina krivda je, da pripadajo buržuaznim slojem, katerih iztrebljenje priporočajo komunistični voditelji v svojih listih in govorih. Izvali so ogorčenje celega civiliziranega sveta, ki zdaj pozna dogodke v Petrogradu. Diplomatični zbor je uvidel, da je potrebno, da naznani svoja hridka čustva narodnemu komisarju Sinovičevu. Z vso odločnostjo protesta proti nesramnim činom, ki se dogajajo vsak dan. Zastopniki nevtralnih držav si pridružujejo pravice svojih vlad, da zahtevajo primerov zadoščeno ter osebno in postavno odgovornost vseh oseb, ki so krive takih zločinskih činov. Diplomatični zbor prosi, da pride ta spomnica na znanje sovjetove vlade.

Spomenico je podpisal švicarski poslanik Odier, ki je predsednik diplomatičnega zbora v Rusiji.

Podstavek velikih topov.

Z ameriško armado severno od ja je obstrjevala sovražne po Verduna, 6. oktobra. — Newyosk stojanke po vsej pokrajini na tej ker čete, ki prodirajo ob vzhod-fronti in Nemei so naglo odpeljali nem poboja Argonskega lesa, so topove, kakorhitro so pričakovali pred kratkim našle zapadno od močnega napada. Varennes dva cementna podstavka za velike topove. Topovi so bili odstranjeni, toda inženirji domnevali, da so bili avstrijski 305-palčni topovi.

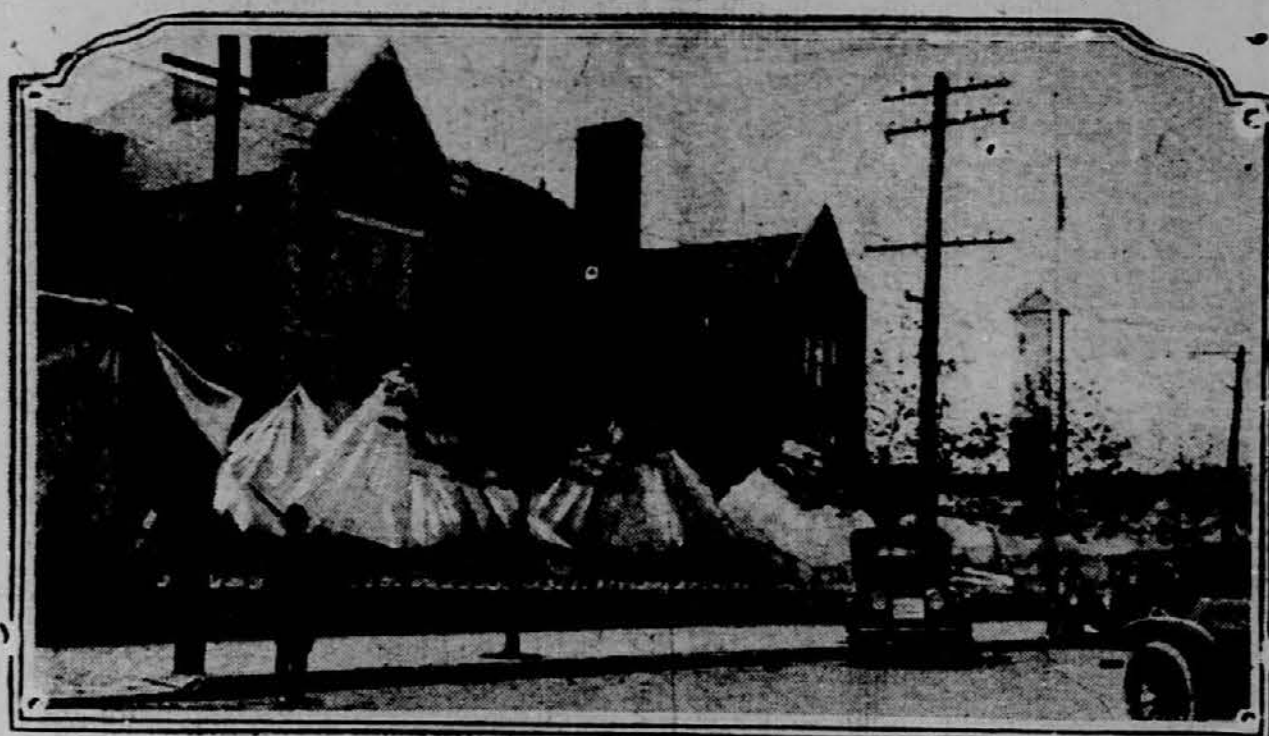
Podstavka sta bila 100 metrov narazen in sta bila postavljena že pred več kot enim letom. Do njih je bila zgrajena železnica, po kateri je tudi sovražnik odpeljal topove, mince in vse, kar je imelo kako vrednost.

Francoska in ameriška artilerija.

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov!

WSS WSS WSS WSS

ŠOTORI BEGUNCEV IZ KRAJA EKSPLOZIJE PRI PERTH AMBOY, N. J.

Ferdinand je odstopil

Bolgarski kralj Ferdinand je odstopil. — Sedel mu je njegov sin Boris III. — Ferdinand je sel v Avstrijo.

Pariz, Francija, 5. oktobra. Iz Zofije se poroča, da se je kralj Ferdinand odpovedal bolgarskemu prestolu v prilog svojega sina Borisa.

Zofija, Bolgarska, 6. oktobra. (Preko Bazela.) — Sobranje je bil odgodeno do 15. oktobra.

Prine Boris je v svojem manifestu na Bolgare naznanil, da je za sedel bolgarski prestol in da sprejme ime Boris III. Omenja, da je bil rojen na Bolgarskem in da pripada ortodoksni cerkvi. Obljublja, da se bo držal ustave in vabi narod, da se zbere okoli prestola.

Bazel, Švica, 6. oktobra. — Kakor se poroča iz Zofije, je car Ferdinand pri svoji odpovedi izdal naslednji manifest:

"Cele verige okoliščin, ki so se završile v mojem kraljestvu in ki zahtevajo od vsakega državljanja take žrtve kot je predaja samega sebe za dobrobit vseh, želim dati kot prvi vzgled žrtvovanje samega sebe.

Nazvle svetim vzdem, ki so me skozi 32 let tako trdno vezale na to deželo, za katere proevit in velikost se dal vse svoje moči, sem se odločil, da se odpovem kraljevi bolgarski kroni v prilog svojega najstarejšega sina njegove kraljeve visokosti princeza Borisa iz Tirnova.

Pozivljam vse zveste podanike, in prave rodoljube, da se združijo kot en moč okoli prestolja kralja Borisa, da rešim deželo težavnega položaja in da povzdigem novo Bolgarsko na višino, za katero je določena.

Odpoved carja. Ferdinand je ministri predstavniki Malinov na znanil na seji bolgarskega parlamenta; poslanci so sprejeli vest z največjim zanimanjem.

Ministrski predsednik Malinov razlagajoč poslanecem položaj, ki je vodil do premirja, je rekel:

"Poznamo veliko mizerijo, ki je prišla na deželo in žal nam je. Vemo, da je prišlo gorje zaradi tega, ker nismo dobili pomoči od naših zaveznikov, toda to je že minilo in naša dolžnost je sedaj popraviti kolikor je v naši moči, posledice narodne katastrofe."

Malinov je prošil za tajno sejo zbornice, da se natančneje pojasni premirje. Temu so socialisti nasprotovali, vendar se je pozneje glasovalo za tajno sejo. Po seji, ki je trajala pet ur in na kateri so govorili vsi voditelji raznih strank, je zbornica soglasno sprejela poročilo o premirju z ententnimi silami.

Ferdinand, ki je v petek odpotoval iz Bolgarske, je na svojem poti skozi Budimpešto rekel bolgarskemu konzulu, da se namerava v bodoče posvetiti svojim najš.

Hindenburg se je skregal

Poroča se, da se je Hindenburg skregal s kaiserjem, ker je slednji proti splošnemu umikanju.

London, Anglija, 7. oktobra. — Maršal Hindenburg je odstopil kot načelnik nemškega generalnega štaba po ostrem spopadu s kaiserjem, tekom katerega je maršal izjavil, da je nemogče preprečiti umikanje v velikem obsegu. — Tako se glasi v Central News brzojavki z Amsterdama. Poročevalec uetemejuje svoje poročilo z vestmi s fronte.

Maršal Hindenburg je bil na čelnik generalnega štaba nemške armade od 30. junija 1916 naprej. V zadnjih šestih mesecih je krožilo več senzacionalnih poročil, t. j. kajočih se Hindenburga. Tekom junija se je poročalo, da je umrl in v juliju se je glasilo, da je bil general Ludendorff imenovan na čelnik nemškega generalnega štaba. Vsa ta poročila pa se je pozneje zanimalo.

V brzojavki iz Curiha z dne 2. septembra se je glasilo, da so nastale resne difference med južno-nemškimi politikmi ter pruskimi vojaškimi voditelji. Nemški pribežniki so izjavili, da je baže skušal bavarski princ ustreliti Hindenburga, da pa slednji ni bil ranjen. V zvezi z ameriškim in francoskim odgovorom na avstrijsko mirovno ponudbo koncem septembra je rekel maršal Hindenburg nemškemu narodu, "naj bo trden".

Hindenburg je dne 2. oktobra dosegel starost 72 let.

Viljem joka.

Pariz, Francija, 7. oktobra. — Iz Švice prihajajo vrjetna poročila, da cesar Viljem ne more spati in da ima "večkrat krizo solz".

Od časa do časa govori, o odpovedi, potem pa to misel zopet opusti, češ, da je prestolonaslednik pri zaveznikih "še manj sprejemljiv" kot on sam.

Tudi Turčija.

Pariz, Francija, 7. oktobra. — Nemški urad za propagando v Berlinu naznanja, da je Turčija poslala skozi Špansko predsedniku Wilsonu noto iste vsebine in v istem času kot Nemčija in Avstro-Ogrska.

Zahtevamo združjenje vseh nemških dežel v Avstriji v eno nemško avstrijsko državo, ki bo imela pravico določiti svoje lastne odnose je do drugih narodov v soglasju s svojimi lastnimi potrebami. Pripravljeni smo pogajati se z zastopniki češkega in jugoslovanskega naroda na podlagi prenovljenega Avstrije v federacijo neodvisnih narodnih držav. Ako bo ta predlog zavržen, se bomo borili z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, da preprečimo, da bodo izročitev nemške dežele temu narodnim državam.

Nemški skupin zunanje državnice.

Hussarek je šel

Hussarek je odstopil kot avstrijski ministrski predsednik. — Profesor Lammas h'bo njegov naslednik.

London, Anglija, 6. oktobra. — Iz Curiha se poroča na Exchange Telegraph, da je avstrijski ministrski predsednik baron Hussarek odstopil.

Baron Hussarek je včeraj vročil cesarju ostavko v imenu celotnega kabineta. Ta ostavka bo objavljena, ko bo izbran Hussarekov naslednik.

Novi ministrski predsednik bo najbrže profesor Henrik Lammasch, s katerim se posvetuje vlada, in ki je najbrže avstrijski zavezniški svetovni miru.

Poročila iz Švice in Nemčije naznanjajo, da vlada v Avstro-Ogrski velik politični nemir. Poročevalec berlinske "Vossische Zeitung" pravi, da nemške stranke državnega zbora pošiljajo svoje voditelje k cesarju, da od njega zahtevajo, da izda drastične odredbe za spremembo ustave v smislu federacije s samoodločevanjem nemškega naroda v Avstriji. Poročevalec tudi pravi, da bodo tudi grof Qernin in zastopniki ustavnih strank svetovali cesarju, da sprejme to smer.

Amsterdam, Nizozemsko, 6. okt. Skupni odbor nemških narodnih strank je soglasno sklenil, da sprejme za podlago nadaljnjih pogajanj resolucijo, katero je predlagala stranka socialnih demokratov pri neki prejšnji seji. Resolucija izjavlja, da so pripravljene pogajati se z zastopniki Čehov in Jugoslovancev glede prenovljenja Avstrije v federativno državo.

Pariz, Francija, 6. oktobra. — V resoluciji, katero so v četrtek sprejeli socialistični državni poslanci, je vsebovano priznanje pravice slovansko-latinskih držav v Avstro-Ogrski odločevati svoje usode; stavljena pa je tudi zahteva za isto samoodločevanje za nemški narod v Avstriji.

Resolucija pravi dalje: "Zastopniki delavskih slojev Avstrije priznavajo pravico slovansko-latinskih narodov Avstrije, da razpolagajo s svojo usodo in zahtevajo isto pravico za nemški narod v Avstriji. Priznavamo pravico slovanskih narodov, da postavijo svoje lastne avtonomne države absolutno pa za vselej zavračamo izročitev nemške dežele temu narodnim državam."

Zahtevamo združjenje vseh nemških dežel v Avstriji v eno nemško avstrijsko državo, ki bo imela pravico določiti svoje lastne odnose je do drugih narodov v soglasju s svojimi lastnimi potrebami. Pripravljeni smo pogajati se z zastopniki češkega in jugoslovanskega naroda na podlagi prenovljenega Avstrije v federacijo neodvisnih narodnih držav. Ako bo ta predlog zavržen, se bomo borili z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, da preprečimo, da bodo izročitev nemške dežele temu narodnim državam. V Avstriji ali njegovih posameznih skupin zunanje državnice.

Oficijelna poročila

ANGLEŠKO POROČILO.

London, Anglija, 7. oktobra. — Nočno. — Pri uspešnih krajevnih operacijah danes zjutraj so potisnili svoje črte naprej na fronti nekako štirih milj severno od reke Scarpe ter zavzeli vasi Bachel, St. Vaast in Oppy. V roke nam je padlo več kot sto jetnikov ter več strogih pušk.

Patrulni boji so se tudi vršili severoiztočno od Epinoy ter severno od Aubeneul-aux-Bois. Napredovali smo na obeh krajih.

Dnevno poročilo. — Pri krajevnih bojih, ki so se vršili včeraj v bližini Aubeneul-aux-Bois smo ujeli nekako 400 mož.

Ena naših patrol v Oppy sektorju je privedla včeraj nazaj 34 jetnikov ter štiri strojne puške. Tekom noči smo ustanovili postojanke ob kanalu pri prehodih severno od Aubeneul-aux-Bois in iztočno od Oppy. Nekoliko smo napredovali severno od Wez Marquart.

FRANCOSKO POROČILO.

Pariz, Francija, 7. oktobra. — Nočno. — Zavzeli smo Berry-aux-Bac. Severoiztočno od St. Quentin so imele krajevene operacije, katere se je vzdržalo za oboljšanje pozicij, dobre uspehe. V teku štiriindvajsetih ur nam je padlo v roke 700 jetnikov.

Dnevno poročilo. — Severno od St. Quentin se je nadaljevalo tekom noči z boji in sicer s podvojeno silo. Sovražnik je vzprizoril celo vrsto poskusov, da nas pože ne iz pozicij, katere smo zavzeli. Ti napadi sovražnika so se izjalovili, razven v okraju Tilloy farme, kjer je sovražnik nekoliko napredoval. Z boji se nadaljuje.

Na Snippe fronti se Nemei zelo trdovratno upirajo ter so skušali z vso svojo silo ustaviti napredovanje Francozov na desnem bregu reke Snippe. Boji so bili prav posebno živahni v okraju Bertrécourt.

Bolj proti vzhodu so zavzeli Francozi St. Masmes. Na desnem križu so prodrli Francozi v Hauvine, severno od Arnes.

NEMŠKO POROČILO.

Berlin, Nemčija, 7. oktobra. — Nočno. — Danes so se vršili krajeveni spopadi severno od reke Scarpe in severno od St. Quentin. Med Argoni in reko Meuse se je razvil danes zvečer napad sovražnika. V Champagne je potekel dan mirno.

Dnevno poročilo. — Na fronti pri Cambrai je potekel dan mirnejše. Severno od St. Quentin se je vzdržalo ostre boje skoro nepretrgoma od srede septembra naprej. Kljub temu, da je spravil sovražnik v boj sveže formacije, ni bil v stanu dobiti tukaj kak uspeh, ki bi bil vreden omenitve.

Včeraj so se izjalovili njegovi napadi, katere je vzprizoril severoiztočno od Catelet ter na obeh straneh Lesdins.

Sovražnik, ki je sprva pridobil na ozemlju od Somme kanala v smeri proti Essiguy-le-Petit, je bil pogin nazaj do Remaucourt potom uspešnih protinapadov ter nočnih polodov.

Sovražnik nam je tesno sledil proti našim novim pozicijam ob Aisne in Snippe, med Pont Avert in Bazancourt. Pri tem je pogosto vzprizoril napade proti Pont Avert in Berry-aux-Bac, na obeh straneh Rheims-Neufchâtel ceste ter v bližini Bazancourt. Sovražnika se je povsod zavrnilo.

Na izoliranih točkah so se majhni oddelki vzdržali na severnem bregu reke Snippe. Sovražnik je napadel z močno silo pri Arnes ter zapadno od St. Etienne. Tudi v tem slučaju niso bili njegovi napadi uspešni in sicer radi naših protinapadov.

Na bojni fronti v Champagne je nastopil včeraj mir in sicer po šestih dnevih najostrejših bojov. Iztočno od St. Etienne, v bližini Orfeuil in Autory, so se izjalovili delni napadi sovražnika. Zavrnili se je tudi močne poizvedovalne napade na fronto.

Med Argoni in Mesuse so nadaljevali Amerikanci s svojimi silnimi napadi. Središče sovražnikovih napadov je ležalo včeraj na obeh straneh ceste, ki vodi iz Charpentry v Romagne.

Zavzetje Beiruta.

Bern, Švica, 6. oktobra. — "Nouvelle Presse Libre" pravi, da je avstrijsko-ogrski zunanji minister baron Burian poslanecem nemške narodne skupine izjavil, da zahtevajo notranje razmere v Avstriji, da se ustava izpremeni. Rekel je, da mora biti poglaviti pogoj te premenjene ustave sporazum med različnimi avstrijskimi narodi.

Kakor pravi omenjeni list, so Čehi in Jugoslovanci do zdaj odklonili vsako sodelovanje pri izpremembi ustave.

Sir Eric Geddes v Ameriki.

Washington, D. C., 6. oktobra. Prvi Lord angleške admiraltete Sir Eric Geddes je v spremstvu mornariških častnikov sinoči prišel v neko atlantsko pristanišče in bo jutri odpotoval v Washington, kjer se bo posvetoval z vladnimi uradniki.

Sir Eric je prišel sem na ladji s admiralsko zastavo. Bilo je zdaj prvič v zgodovini, da je bila ta zastava razvita izven angleških vodah.

Sir Eric Geddes, ki je reorganiziral angleško mornarico in je vodil vojno proti podmorskim čolnom, je nekaj svojih početnih naukov prejel v Ameriki, ko je bil eno leto v jeklnah v Pittsburgu. Pozneje je bil tri leta pri B. & O. železnici. Nato je šel v Indijo, kjer se je pridno posluževal izkušnji, katere je dobil v Ameriki, in gradil železnice čez džungle meznih skupin zunanje državnice.

Italijani v Albaniji.

Rim, Italija, 7. oktobra. — Italijanski vojni urad je izdal naslednje oficijelno poročilo: "V Albaniji nadaljujemo s prodiranjem v smeri proti dolinji Skumbi in smo zajeli več ujetnikov. Severno od Beratja so naši prednji oddelki premagali sovražnikove zadnje straže, prekorčili so Devoli ter korakajo proti Elbasanu. Sovražnik je pustil pri Beratu veliko množino municije in 2500 pušk."

"GLAS NARODA"

AMERICAN PUBLISHING COMPANY

(Newspaper Daily)

Printed and published by the
(a corporation.)

FRANK SAKNER, President. LOUIS BENEDIE, Treasurer

Place of business of the corporation and address of above offices:
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

Da gale leto valja list na Ameriki Za celo leto na mesto New York \$3.00
in Canada \$3.50 Za pol leta na mesto New York \$1.50
Za pol leta \$1.50 Za četrt leta na mesto New York \$1.00
Za četrt leta \$1.00 Za šest mesecev na celo leto \$2.00

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"

("Voice of the People")

Printed every day except Sundays and Holidays

Subscription yearly \$3.50.

Advertisement on agreement.

Dopisni listi podpišani in osebno se ne priobčujajo.

Denar naj se blagovito pošilja po — Money Order.

571 Cortlandt Street, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

Telephone: 2876 Cortlandt.

Okrepite živce!

Iz Amerike se je dvignila železna roka in segla preko morja. To je roka pravičnega sodnika, neizprosne v odločnosti. Ta roka bo ukrotila morilec, sodil ga bo pa duh, ki jo vodi. Ta roka je — ameriška armada. Napram sovražniku ne pozna nobene milosti, prijatelju pa nudi največjo pomoč. Srečen je lahko oni, ki je pod njeno zaščito, gorje tistemu, kateremu plačuje za storjene krivice in zločine.

Močna je ta roka. Tako močna, da je pregnala nemško pošast daleč proti severu in da jo bo kuno spodila iz zaslužene Belgije in Severne Francije.

Toda pomisliti je treba, da se pri vsakem takem navalu njena moč izčrpuje in da bi brez pomoči slednjič oslabela. Naša dolžnost je, da jo krepimo.

Krepiti moramo njene mislice in živce, da ne bo omagala sredi največjega dela, da ne bo omahnila v trenutku, ko bi imela zgrabiti svoj cilj.

Okrepimo jo z vsem, kar imamo na razpolago.

To lahko storimo na dva načina: z delom in denarjem.

Delavci v municijskih tovarnah zadoščajo svoji dolžnosti. — Farmerji izkoriščajo v največji meri zemljo ter preskrbujejo nas in armado z življenjskimi potrebščinami.

Oni, ki niti na farmi niti v vojni industriji, mora pomagati na drug način. In ta način je najlažji ter prinaša obenem tudi največje dobičke.

Pomagati moremo z denarjem. Vsak naj naloži svoj denar v najvarnejšo banko na svetu in vsak naj si zagotovi visoke obresti. Z drugimi besedami rečeno:

— Kupuje naj bonde Četrtega Vojnega Posojila.

To bo okrepilo živce roke pravičnosti, to bo pripomoglo pravični stvari k zmagi.

Besede so poceni. Naše besede o pravičnosti ne bodo porazile nobenega nemškega vojaka.

Odločujejo edinele dejanja.

Čimvečja bodo naša dejanja in naša dajanja, tem prej bo, napočil čas, po katerem tako zelo hrepenimo.

Ona roka

Ono, kar dela to mogočno stvar tako grozno, je to, da je bila njegova duša uničena. Ta duša je popolnoma odrezana od človeškega razumevanja. Kadarkoli govori svet o moralnosti, o pravičnem in krivici, o veri in človečanstvu, o vsem, kar je višje kot postava samo-ohranjanja, blebeče ta duša in govori:

— Hinaščina ima tudi svojo uporabo. Pojdimo pa skozi z vsemi potrebnimi frazami ter govorimo o tem, kar mislimo.

Ta duša ne ve, o čem govorimo mi. Ona ne ve v temelju, zakaj se nahajamo v vojni s tem, kar predstavlja ona. Ona niti ne ve, da tega ne ve.

Bolj strašno kot so njeni zločini je neizmerno globoko dejstvo, da se ne zaveda svoje kriminalnosti. Vse to ni more razumeti groze, s katero se ozira civilizacija na njena dejanja. Vse to se nam dozdeva potrebno sklepanje, kajti kako bi mogli drugače razumeti lice, s katerim insultira svoje sovražnike s svojim predlogom, naj se uveljavi najprej premirje ter prične nato z mirovnimi pogajanja?

Novi nemški državni kancler govori o "novi" nemški vladi ter "novi" dobi v nemški notranji uredbi, ki se kaže pričinja z dekretom Hohenzollerncev.

Ta duša ima kolosalno nesramnost ter pravi, da bo uporabila nova nemška vlada pri svojih mirovnih pogajanjih ves svoj napor, da zahteva v pogodbah z ozirom na naprave in uredbe v vseh deželah izboljšanje usode delavstva.

Vse to predstavlja nemška smet. —

Kajzer je tudi govoril. Človeku se zdi vse naravnost nevrjetno. On pravi:

— Iztegnil pa bom svojo roko le pravičnemu miru.

Svet pa ne bo prišel za to roko.

Nemški kajzer more skleniti le en mir in to je njegov lastni mir z Bogom. Prav kot verujemo v Boga, verujemo tudi v to, da ne more skleniti mira z njim, dokler ne plača cene, ki presega domišljijo človeštva. To je zadeva Boga samega. Prepušča pa nam da storimo sami mnogo na svoj lasten način, z vso vero in odločnostjo, ki jo imamo.

Čprav vedo Nemci le malo glede moralnih vrednosti, katere bomo mi ostali rešili ali pa poginili pri naporu, da rešimo, vedo še veliko manj glede temperamenta ameriškega naroda.

Oni so domnevali, da prodajamo zaveznikom orožje in municijo edinele radi dobička.

Mislili so, da smo se zavzeli za grozodejstvo "Lusitanije" edinele iz motivov strahopetstva in pohlepnosti.

Mislili so, da smo skozinskozi pacifisti in dobičkalovei.

Mislili so, da smo šli v vojno brez namena boriti se.

Mislijo pa najbrž še sedaj, da smo pripravljani skleniti mir, ker se lahko dokaže, da bi bilo za nas materialne koristi končati vojno.

Oni naslavljajo svojo mirovno ponudbo na nas, ter izjavljajo navidez da hočejo sprejeti v principu pogoje miru, katere je uveljavil predsednik Wilson.

Oni se pa — motijo.

Mi nismo stvarili mira. Mi smo stvarili vojno.

Res je, da smo uveljavili gotove abstraktne mirovne pogoje, a ti se tičejo le naših zaveznikov in nas samih ter niso na razpolago da bi se razpršile o njih v — Nemčiji.

Slika nam kaže nemško mirovno ofenzivo v podobi goloba, ki pa ni miroljubni golob, temveč z železom okopan. Na njem sedi kajzer in gonilno silo tvori strupen plin, kajzer pa zre zabudeno na ameriškega vojaka, ki stoji spodaj z letalom, na katerem se glasi, da se je Amerika šele pričela boriti.

Uveljavili smo le vojni pogoj — namreč, da hočemo uporabiti silo, silo do skrajnosti, silo brez meje, dokler za vedno ne uničimo na tem svetu nedostojno, neznosno in kriminalno stvar, ki nam sedaj proži svojo roko.

Povejte to svojim ljudem, prične Maksimiljan Badenski, in že bodo v stanu razumeti to, se bo lahko pričela nova doba.

Dopisi

Brooklyn, N. Y.

Zabava, katero je privedlo brooklynsko materno društvo skupne z otroci, se je dobro obnesla, akoravno je bila vdeležba bolj mala. Otroci so svoje uloge dobro izvedli, za kar se moramo zahvaliti našemu župniku Rev. K. Zakrajšku, ki je z velikim trudom naučil naše otroke v igranju in petju. Bodite prepričani, da smo vam iz srea hvaležni. Srčna hvala tudi g. Hudcu, ki je otroke ves čas pri petju spremljal z glasovirjem.

Ravno tako iskrena hvala pevskemu društvu Danica za njeno krasno petje. Srčna hvala tudi g. Hladu, ki je sramuje, ki se nam kakorkoli pomagali. Ne smemo pozabiti zahvaliti se ženam in dekletom, ki so prav pridno pomagale pri jestvinah, in se posebej gre hvala Mrs. Sneller, ki je darovala tako velik košček, ki je bil prodan na dražbi. Še enkrat: lepa hvala vsem skupaj. Mrs. I. Felician.

Farrell, Pa.

Dne 22. septembra je bil v Hrvatskem Domu shod vseh Jugoslovancev. Nastopil je več govornikov, kateri namenjajo Slovenec, Hrvat in Srbe zediniti kot en narod. Pri tej priliki se je tudi vpisalo 18 prostovoljcev v armado ter so že odšli od tukaj.

Takajšnji slovenski fantje si bodo napravili dobro na pihala, katere jih bo stala preko \$1400. Vpisalo se jih je 20 godbenikov. Instrumenti so že naročeni. Velik korak in napredek v Farrellu. Čestitam! Le naprej do cilja!

Delnikarji Slov. Delavskega Doma so kupili še en lot poleg sedanjega starega Doma, kjer se bo delal Slovenski Delavski Dom. S tem se opozarjajo vsi drugi Slovenci v Farrellu, Sharonu in Whitlandu, da pristopijo k nam kot delničarji. Seje se vrše vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2. uri v starem Domu. Opozorjam tudi vse dosedanje delničarje, da se priklonijo seje vsi vdeležite.

Nek Slovence je tukaj izgovoril besede proti ameriški vladi vprajo svojega delodajalca, zato se sedaj nahaja že v zaporu. Koliko časa bo zaprt, se ne ve. Dotičnik je prišel pred kratkim iz Clevelanda.

V naše mesto ali slovensko naselbino vedno pride ter najrajši tu ostane. Kaj se vsakemu dopade, ne vem, ali naša prijazna naselbina, ali občinstvo.

S prvim oktobrom smo pričeli osemurno delo. Tako je bilo naznanjeno.

Dne 28. septembra je bila v našem mestu velika parada vseh narodov za četrto posojilo svobode. Žal, da Slovencev ni bilo opaziti med njimi. Ne vem, kaj se sramuje ali skrivamo. Nekateri bi radi živeli še pod habsburško vladovino, večina pa ne. Doli s tako nedejo! Spominjam se, ko je dne 22. sept. na shodu naš župan pozval, naj vse narode na demonstracijo 28. septembra. Pri tej priliki je izrekel besede: "Kdor je za svobodo narodov, bo gotovo prišel v vrste. Kdor ne pride, ta je ROPAR svobode!" In tako je pooblastil župana Hrvata J. Frankovića, da je te besede povedal v slovenski jezi, da so vsi razumeli. Res sramotno, da se nismo vdeležili.

Društveni tajniki so dobili iz Washingtona pisanje, da se pri prvi seji spolni vprašalna polakolko članov šteje društvo, kje zboruje, ob kateri uri, h kateri jednoti spada, koliko smo vzeli Liberty bondov namreč prvega, drugega, tretjega in četrtega posojila, koliko vojnovarčevalnih znakov. Vlada je zahtevala, da se vse spiše pravilno in odposlje nazaj, pa se ni nič storilo.

Poročevalce.

Farrell, Pa.

Dne 8. septembra t. l. se je ustanovila v tukajšnji naselbini slovenska godba na pihala. Učencev je 20. Godba nas stane okroglo \$1500. Ker smo bolj slabi v finančnem, se je na zadnji seji sklenilo prirediti veselico z vinsko trgovijo. Vabimo vse Slovence tukaj in v

okolici, da nas posetijo dne 12. oktobra v Slovenskem Domu na 1112 Beechwood Ave. Vabimo tudi rojake iz Youngstown, Girard, Warren in Niles, da bi nas posetili ter pripomogli k naši slabi gajni. Rojaki in rojakinje, z veliko željo do vas apeliram, da nas posetite. Vstopnina je brezplačna. Za zabavo ter lačne in žejne želodece bomo skrbeli člani godbe. Bratje in sestre, komur je pri sreči napredek naše naselbine, naj nas poseti. Na svidenje 12. okt. zvečer. Pridite vsi, ne pozabite tega!

Frank J. Kramar, zapisnikar.

Huntington, Ark.

Tukaj sta bili dve slovenski poroki. Poročil se je rojak Frank Kozjek z vlogo gospice Marijo Zajc, hčerko tukaj stanovalce družine Zajc. Poročil se je tudi rojak Frank Herman z gospico Marijo Smrekar. Bilo srečno!

Poročevalce.

Valley, Wash.

Delavske razmere so dosti dobre in tudi plača je dobra. Sedaj nalagajo žito, ki pa ni dobro obrodilo. Letina je še slabša kot lanske leta.

Letos je namreč bila suša skoro celo poletje in še zdaj vedno pritiska. Po dnevi je vroče, jutraj pa je mraz in večkrat pade snega. Zentija potrebuje dežja, da bode farmerji mogli posejati ozimino.

Naša mala naselbina je tudi polna štiri korenjake v službo Strice Sama. Prostovoljno sta namreč ta Frank Burja in Tony Mišnik; polikarna pa sta bila Bart Swan in Lucas Strojar.

Da bi že enkrat minila ta strahna vojna, katere ne občuti samo Evropa, temveč celi svet.

Naša naselbina v naraščajočem napreduje. Rojenec nas še ni so zapustile. Družino Luke Stricjana so obdarile s krepkim sinčkom. Tudi rojak Franku Trampušu so prinesle močnega fantika Rojakin Andreju Zvanu so pa pustile za spomin malo dediča.

Vsem starišem čestitam.

Dne 22. septembra je bila blagoslovljena nova nemški cerkev. Pri tej priliki so nekateri otroci prejeli prvo sv. obhajilo in bila je tudi birna.

Poročati hočem tudi nekaj žalostnih vesti. Lotosnje poletje smo izgubili nagloma kar štiri rojake. Prvi je bil James Rapel, mesar v Valley. Ko je hotel s konjem prebresti vodo, ga je konj udaril. Drugi je bil Louis Komar, sin ro-

Ustanovljena leta 1898 — Inkorporirana leta 1900

Glavni urad v ELY, MINN.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: MIHAEL ROVANSEK, box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, box 106, Pearl Ave., Lorain, Ohio.

Tajnik: JOSEPH PISHLER, Ely, Minn.

Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik neizplačanih smrtnin: LOUIS COSTELLO, Salida, Colo.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. J. V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., NS. Pittsburgh, Pa.

KADZORNIKI:

JOHN GOUZE, Ely, Minn.

ANTHONY MOTZ, 9641 Ave 'M', So. Chicago, Ill.

IVAN VARGA, 5126 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

POROTNIKI:

GREGOR J. PORENTA, box 176, Black Diamond, Wash.

LEONARD SLABODNIK, box 480, Ely, Minn.

JOHN RUPNIK, S. R. box 24, Export, Pa.

PRAVNI ODBOR:

JOSEPH PLAUTZ, Jr. 432 7th St., Calumet, Mich.

JOHN MOVERN, 624 2nd Ave., Duluth, Minn.

MATT POGORELC, 7 W. Madison St., Room 605, Chicago, Ill.

ZDRUZEVALNI ODBOR:

RUDOLF PERDAN, 6025 St. Clair Ave., N. E. Cleveland, O.

FRANK SKRABEC, Ste. Yds. Sta. box 63, Denver, Colo.

GREGOR HREŠČAK, 407 - 8th Ave., Johnstown, Pa.

Jednotino Glasilo: GLAS NARODA.

Vsi dopisi, tiskajoči se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošljejo na glavnega tajnika Jednote, vse prilože pa na predsednika porotnega odbora. Na osebna ali neuradna pisma od strani članov se ne bodo oziralo.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300.000 (tristotisoč dolarjev). Bolniških podpor, poskodnin in smrtnin je že izplačala do \$1.500.000 (en milijon in pol dolarjev).

Bolniška podpora je centralizirana. Vsak opravičen bolnik si je svest da dobi podporo, kadar jo potrebuje.

Društva Jednote se nahajajo po raznih naprednih slovenskih naselbinah. Tam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami. Za nadaljnja pojasnila se je obrniti na glavnega tajnika.

Zavezniki v Macedoniji.

London, Anglija, 7. oktobra.

Zavezniki čete v Macedoniji pripravljajo naprej. General, ki poveljuje 11. bolgarski diviziji, je predal svojo vojsko, ki sestoji iz dveh brigad obnem z vsem vojnim materijalom.

Kakor piše atenski list Embros, nameravajo zavezniki v Macedoniji še bolj obširno kampanjo in bodo vdrl v Bolgarsko proti gorovju Rodope in do reke Nestos.

Grški ministrski predsednik Venizelos je obiskal Seres v Macedoniji in je našel, da je izmed 24 tisoč prebivalstva umrlo vsled lakote 5000 osem; 11 tisoč jih je bilo odpeljanih, 2000 pa jih je moralo delati na vojaških cestah tekom bolgarske okupacije.

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov! Varčujte za četrto Posojilo Svobode!

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR.

Naročnikom in prijateljem naznanjamo, da bo tekoma par dni izšel Slovenski Koledar. Cena mu bo 40 centov s poštnino vred. Za radi pomanjkanja raznih tiskarskih potrebščin, posebno pa zaradi pomanjkanja papirja, ga bomo tiskali le omejeno število. Kdor ga hoče imeti, naj ga naroči takoj. Koledar bo predvsem velikega informativnega pomena in bo razen natančnega opisa vojnega položaja vseboval tudi veliko lepih povesti, črtic, gozpodarskih in zdravniških razprav. Da ne bo manjkalo šale, slik in drugih drobnosti, je samoposelni umevno.

Čitatelje bo gotovo zanimal članek o stari slovenski demokraciji in temeljito razjasnjevanje našega jugoslovanskega vprašanja.

Uredništvo je v prvi vrsti skrbelo za to, da je letošnji Koledar splošen in namenjen delavskemu razredu. Z ozirom na sedanjo veliko dražnjo je cena majhna. Za štirideset centov bo vsak dobil nekaj, kar je petkrat več vredno.

Naročila sprejema:

Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt St., New York City.

Previdne gospodinjice

Imajo doma vedno eno steklenico Dr. Richterjevega

PAIN-EXPELLER

Začelno sredstvo za vnetje pri revmatičnih bolečinah, prehladu, navstavljenju itd.

Jedno pravi s varstveno znamko slika.

25c. a 50c. v lekarnah in naravnost od

F. AD. RICHTER & CO.

74-76 Washington Street, New York, N. Y.

Volja Avstro-ogrskih narodov

Na velikem zborovanju zastopnikov tlačenih avstro-ogrskih narodov, ki se je vršilo v nedeljo dne 15. septembra v Carnegie dvorani v New Yorku, je bila soglasno in z velikim navdušenjem sprejeta naslednja resolucija:

— Mi, ameriški zastopniki podvrženih narodov, katerih narodna ozemlja, dotikajoča se eno drugega, se raztezajo v osrednji Evropi od Baltičkega do Jadranskega morja, in zastopajoč narodna skupine, katere so bile držane proti njih volji in z brutalno silo od zatratnim gospodstvom vladajočih sil, ki so izvajale pravice ne naravnega in prisklenega izvora, smo

SKLENILI izraziti svojo globoko hvaležnost in spoštovanje do ravnicega, človekoljubnega in nezmotljivega stališča vlade Združenih držav in vlad evropskih narodov, s katerimi je Amerika zjedini svoje orožje v skupni stvari: demokracije, pravice in potrebe našega naroda po narodni svobodi, o kateri bo narod sam odločil, čemur je modri in dalekovidni voditelj, njegova ekselencija predsednik Zdr. držav, Woodrow Wilson, da to zagotovi, posvetil ta narod, in kar je potrebno za varnost sveta, da se osnuje.

In mi, zbrani v Carnegie dvorani 15. septembra 1918, zastopniki milijonov, ki prebivajo sedaj v tej deželi in ki so postali pod vladavino Združenih držav deležni svobode, katere jim je bila odrejena v ojsnih deželah, smo s tem

ZAKLJUČILI, da zahteva svetovni mir in pravičnost, da se vzpostavi združena in neodvisna demokracijska Poljska, in dalje bodi

ZAKLJUČENO, da zahtevamo, ker je večina avstro-ogrskih prebivalcev, to je Poljaki, Čehi-Slovaki, Ukrajinci, Jugoslavi in Italijani, nepravilno in grozovito vladana pa vladajoči manjšini Nemci in Madžari, razkosanje sedanega cesarstva in organizacije njegovih osvobodjenih narodov, kakor si sami želijo; in dalje bodi

ZAKLJUČENO, da se zavezuje, podvzeti v svečani zvezi naroda, iztrgati od dinastičnih in političnih zatrateljev naših svobode brezpogojno suvereniteto, katero so nepravilno in nasilno izvajali nad nami, in postaviti v ta namen za sedaj na stran vse sedanje politične, verske in druge difference, ki bi mogle ovirati individualne svobode in tradicije naših posameznih narodov, posvečujoč se edinele skupni zadevi naše lastne svobode in svobode sveta; in končno bodi

ZAKLJUČENO, da naj se ta sedanja potrditev lojalnega in bratskega sodelovanja med narodi našega plemena razširi čim najbolj in da naj se en iztis pošlje njegovi ekselenciji Woodrow Wilsonu, predsedniku Združenih držav, in prepriči te resolucije zastopnikom zaveznikih in nevtralnih držav, Uradu za Obveščevanje javnosti in časopisu.

Marec leta 1848

Predpust leta 1848. je bil nenavadno vesel. V Pragi, — pravijo — je bil tako živahen, kakor se nikoli. Vse je plesalo. Naenkrat je padla v ta veselje predpust novica, da gre po Evropi drug ples — revolucija.

Začelo se je v Parizu, kjer je padel neznožni kralj Ludovik Filip — in to je bilo znamenje za vse Evrope. Razmere so bile že davno zrele. V Prago je prišla ta vest dne 29. februarja — policija jo je skušala prikriti — toda ni se ji posrečilo.

Že 3. marca je imel Košut v Budimpešti svoj slaven govor, kjer je zahteval, naj se da vsem avstrijskim deželam ustava. Nemci so se zbrali 5. marca v Heidelbergu in so se posvetovali o sklicanju državnega zbora v Frankobrod. V Italiji je izbruhnila splošna vstaja. V Pragi je prišlo 11. marca do tako zv. "Svetovlavlavskega shoda", kjer so se zbrali na posvetovanje Čehi, da zahtevajo svoje pravice. Dne 15. marca je počilo na Dunaju, — par dni na to, v — Grahu in odmevi teh dogodkov so segli tudi v našo mirno Ljubljano.

Sedemdesetletnica teh dogodkov so slavili letos vsi narodi, ker ti dogodki v marcu leta 1848. pomenijo zgodovinski mejnik v razvoju Evrope. Za kmetja je bil ta čas posebno važen, odpravljeni ste bili tlaka in desetine, bilo je konec tisoletnega rostva, v katerem je naš slovenski kmet moral tlačaniti nemški gospodi, ki se je paša po gradovih.

Enako važen pa je ta čas za narod, kajti tu smo prvič stopili pred svet kot Slovenci, ki zahtevamo svoje pravice. Nismo bili pripravljeni na te velike dogodke, zato so bili naši uspehi manjši, nego bi jih bili mogli doseči. Dobili smo le par obljub in smo bili odpravljeni.

Kljub temu je treba zopet in zopet povdarjati na ta čas, ker od tega leta začenjamo svoje narodno politično življenje.

Dogodki onih časov so za nas zanimivi in poučni. Ko je bilo treba nastopiti — smo šele iskali svoj narodni program. Nismo imeli v rokah niti svoje zgodovine, niti jasnih podatkov o svojem položaju. To je posebno vplivalo na našo narodno mejo, kjer so Nemci nastopili z grincem programom o svobodi.

Takrat — leta 1848. — so se namreč Nemci objemali s Slovani, imeli so z nami le eno željo — svobodo.

V Pragi na primer so govorili in glasovali za vse one zahteve, ki jih obsega — sedanja najniška deklaracija. Par mesecev nato pa so Nemci svobodo razumeli popolnoma drugače — namreč le za sebe — in so se z vso silo vrgli proti nam.

Isto so storili tudi Madžari. Ko so potem nastopili proti njim Rusi in Hrvati pod Jelacicem, se je zgodil s tem preobrat, katerega posledice nosimo še danes. Imamo lepo delo od profesorja Apiha "Slovenci in leto 1848", toda nekatera vprašanja bi bilo treba posebej pojasniti.

Češki listi so proslavili "11. marec" z lepimi članki. Hoteli so sklicati v proslavo velik shod, pa je bil prepovedan. Ako bodo pozneje zgodovinarji pisali o napredku napisajo lahko stavek:

— Svetovlavlavski shod leta 1848. se je lahko vršil, 70 let pozneje pa se ni smel s shodom proslaviti niti njegov spomin.

Napredek od leta 1848. je pri nas samo v tem, da smo v težkih bojih vzgojili svoj narod, da smo si ustvarili svojo kulturo in da smo prebudiili narodno zavest v najhujših masah.

Država sama pa ni napredovala, njeni glavni vodniki Nemci in Madžari so zasegli ono takozvano svobodo zase in so jo v imenu kulture odrekli drugim. Ta nestrpnost in sovraštvo do drugih narodov je prinesla mnogo notranjih bojov, nazadnje pa je iz tega nastala — svetovna vojna.

Kaj je sledilo za marčnimi dnevi leta 1848. je vsakemu znano. Žrtve, ki so takrat padle, zaslužujejo hvaležen spomin. Toda potomci teh bojevnikov iz leta 1848. niso vredni svojih prednikov.

Slovani so kmalu zapazili, da jim preti nevarnost, zato so se začeli vezati. Tako je prišlo do "Slovanskoga shoda" v Pragi v Binkošnih leta 1848., na katerem je zastopal Slovence Stanko Vraz.

Marsikje po Slovenskem žive še spomini na to dobo. Bilo bi dobro, da se zapišejo in ohranjajo bodočnosti.

Dogodki leta 1848. so dokaz, da more slovenski izboljšati svoje razmere le v slozi in bratstvu, na podlagi skupnih dolžnosti in enakih pravic. Ko smo pred 70. leti v to verovali, smo bili izdani.

Ali spoznamo naši sosedje, da le pravica ustvarja možnost življenja in da vsako nasilje vodi le k prelivanju krvi?

Ako bi bili v 70. letih ljudje, ki so se v marcu leta 1848. bojevali za skupno svobodo, kulturno napredovali — bilo bi nemogoče to, kar sedaj goji na svetu.

Mi pa se z veseljem spominjamo onih dni, ki so Evropi obetali novo življenje. Bili smo mal del velike celote, vzrasli smo v težkih bojih v brepek narod — in danes imamo jasno pred seboj cilj, ki smo ga stili že v letu 1848.

Takrat se je začel na Hrvaškem in pri nas boj za Jugoslavijo, ki bo pomenjal končno zmago naših bojov od marca 1848.

AMERIŠKA ARTILERIJA PRED METZOM.

Srbi zmagujejo

London, Anglija. Srbski vojni urad naznanja, da srbska armada prodira po dolini Morave v smeri proti Nišu. Sovražnik se v neredu umika proti severu. Srbi so vkovali v Vranje. 50 milj severo-vzhodno od Skoplja in okoli 50 milj južno od Niša.

Iz nemškega glavnega stana se poroča, da se nemške čete, ki so se borile v bolgarski armadi, vračajo v glavni stan. "Popolnoma so izpolnile velike zahteve, ki so jim bile postavljene, ter so izvršile izborna dela". Dunaj priznava, da so Srbi naskočili avstrijske zadnje straže pri Vranju.

Medtem pa Italijani pritiskajo proti severu, ter so prezele poti od El Basan do Drača. Druge čete pa rodirajo od vzhoda po stari rimski cesti ter so se približale 12 milj do El Basana; zavzele so Di-bro ter odrezale Avstrijem pot za umikanje v dolino Črne Drine.

Havasov dopisnik naznanja, da je enajsta bolgarska divizija izročila svoje orožje in druge potrebščine zaveznikom.

Velika zaveznikova zmaga v Macedoniji je dala srbskemu kralju Petru povod, da je imenoval svojega sina prince Aleksandra generalom. To imenovanje bi se imelo izvršiti še meseca junija, toda prestolonaslednik je odklonil, češ da mora najprej izjaviti kako pomembno zmago.

Vsled odstopa Bolgarske od centralnih zaveznikov je Avstrijska Donavska Parobrodna Družba suspendirala potniški in tovarni promet zapadno od Oršave. To mesto se nahaja v neposredni bližini Železnih vrat.

Svarilo prebivalcem Greater New Yorka.

Javnost Greater New Yorka se obvešča, da bo v slučaju zračnega napada sovražnih aeroplanov na to mesto dan alarm s tulenjem siren in s piskanjem piščali. Te sirene in piščali so po mestu razdeljene tako, da jih bodo vsi slišali ter bodo neprestano tulile in piskale 10 minut.

Kjer so poslopja manjša kot po tri nadstropja, naj se poišče zavetje v kleti. Vsa okna se morajo odpreti.

Osebe v gorenjih nadstropjih visokih poslopij naj takoj gredo v nižja nadstropja ali pa v klet. Ako mogoče, naj se štiri gorenja nadstropja izprazni. Ostalo poslopje bo nudilo skorogotovo zadostno varnost. Selite se tiho, toda naglo. Nikar ne pričenjajte panike, temveč pomirjajte druge.

Ostanite v dolenjih nadstropjih ali pa v kleti; ne hujate na cesto. Ako mogoče, poslužujte se stopnic in pustite dvigala najemnikom, ki imajo dalje iti.

Bodite mirni in ne izgubite glave, kajti več nevarnosti pride iz panike kot od bomb. Le težko je, da bi bomba zadela blizu vas, kajti napad bo več milij oddaljen. Podulčna in nadulčna železnica bo vstavljena; ako pa ste v podulčni železnici ali pa blizu nje, pojdite stran.

Ko bo nevarnost minila, bodo sirenne in piščale zopet na kratko tulile in piskale, in sicer v presledkih po eno minuto skozi 20 minut.

RICHARD E. ENRIGHT, policijski komisijonar.

Slovenski narodni svet

SLAVNOST V LJUBLJANI.

(Jug. čas. Urad, Washington, D. C.)

Pod tem naslovom piše zagrebški "Obzor" 18. avgusta:

O večeršnjem prvem sestanku slovenskih, hrvaških in srbskih ter čeških in poljskih narodnih zastopnikov povodom konstituiranja Slovenskega Narodnega Sveta so prejele "Novine" naslednje poročilo:

Včeraj so pričela tu ob velikem sodelovanju vseh odličnih politikov slovenskih strank zborovanja o narodni koncentraciji. Ljubljana sama je nadela svečano obleko ter je bilo mesto okrašeno z zastavami. Slovence pa so oblekle svoje slikovite narodne noše. Slovenski narod je navdušen nad tem dogodkom, zavedajoč se velikega momenta, in uspeha, katerega bo dosegel s pomočjo jutrajšnjih sklepov. Zavest o zmagi pravice stvari je okrepila velika udeležba najodličnejših čeških in poljskih zastopnikov, ki so prišli, da pomudijo bratskemu slovenskemu narodu roko kot v prisrčno za skupno borbo do končne zmage. Istotako je navdušilo Slovence tudi sodelovanje bratskega hrvaškega in srbskega naroda, kateremu so posvetili posebno pozornost in s katerim se bodo vršila posebna zborovanja, kako priti do splošne jugoslovanske odinstvene narodne koncentracije.

Sprejem slovanski gostov.

Včeraj ob poslednjih zvečer je bila cela Ljubljana na nogah in meščani so se razvrstili v tisočglavi množici v gostem špalirju od južnega kolodvora do hotela Union, kjer so se nastanili gostje češkega in poljskega naroda. Ko je dospel vlak na kolodvor, je množica navdušeno pozdravljala goste. Navzoče Slovence so jih obdareli s cvetjem, voditelji češkega in poljskega naroda pa so se iskreno zahvaljevali za topli sprejem.

Od Čehov so dospeli poslanci: Klofač, Soukup, Franca, Kalina, Sedlak, Okleček, Stanjek in Tusar. Od urednikov čeških listov: Sedak, Šimek in dr. Vilerka.

Od Poljakov: bivši minister dr. Glombinski, grof dr. Aleksander Skrbek, dr. Černicki, tajnik zveze poljskih društev, slikar Tetmajer in dr. Murawski.

Na kolodvoru so sprejeli dole goste poleg Slovencev tudi sledeči hrvaški poslanci: dr. Bud savičević, dr. Petričič, dr. M. Drin-ković in Gršogono; od istrskih poslancev dr. Špinčić, v imenu hrvaških katoliških senijorjev pa dr. J. Šimrak.

Pozdrav župana dr. Tavčarja.

Ko so stopili dospeli gostje iz vlaka, je stopil pred nje ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar ter jih prisrčno pozdravil s toplo dobrodošlico, povdarjajoč vse momente, ki so bili za nje merodajni, da so prišli v belo Ljubljano. Prisrčno jih pozdravlja kot skupne trpeče brate, katerim podaja roko za skupno borbo za pravice in svobodo naroda.

Odgovor Glombinskega in Stanjeka.

Na ta pozdrav je odgovoril prvi dr. Glombinski, za njim pa je izpregovoril poslanec Stanjek. Obadva sta v svojih govorih opozarjala na sedaj zgodovinske dneve, ko se odločuje usoda malih narodov in kako moramo biti čuječi in pripravljeni, da nas ne zatečejo ti veliki dogodki nepripravljeni in preidejo mimo nas. Pozdravljata jugoslovanske brate, ki zožujejo svoje vrste in se vvrščajo v bojno falango, da bodo močni, da se upro onim tujim valovom, ki jih groze poplavliti. Severni Slovani so v tej borbi za narodni obstanek na vezani Jugoslovane, in ohratno. Samo pri skupnem delu in pri skupnem nastopu je mogoča in zajamčena zmaga, kajti oni, ki vodijo državno krmilo, morajo enkrat uvesti, da je v Avstriji narodna večina slovenska in da pripada njej kot taki stališče, da vlada sama sebi, a ne da robuje manjšini.

Ovacije meščanov. — Govori z balkona hotela Union.

Prisotna množica je poslušala govora češkega in poljskega prvaka z velikim navdušenjem in jih prekinjala z "živijo"-klici. Nato so zapeli "Lepa naša domovina", nakar so se narodni predstavniki odpravili ob silnem navdušenju naroda do hotela Union. Po poti ni bilo konec ne kraja živijo-klicem, pozdravom in mahanju z rokami. To je bil moment bratskega navdušenja, katero se ne da opisati.

Ko so dospeli v Union, je ona nepregledna množica še vedno najefektivneje za slovanško solidarnost in narodno zjedinenje. Vsi zastopniki so stopili na balkon, da se zahvalijo za prisrčni sprejem. Tedaj je znova izbruhnilo navdušenje naroda, ki se je šele poleglo, ko je povzel besedo poslanec Stanjek, ki je narodu izpregovoril plametečo besedo, opozarjajoč, kako možko mora vzdržati v borbi za narodni obstoj, češ, da ni zaprek, katerih bi ne bil sposoben premostiti sloven narod z edinsrčnim nastopom. Za njim je govoril dr. Glombinski, ki je istotako povzd goval slovanško solidarnost, videč v njej sigurno jamstvo zmage in svobode. Ko je bila zatem zopet odprta "Lepa naša domovina" se je narod razšel.

Banket na čast gostom.

Zvečer se je vršil v "srebrni" dvorani hotela Union banket, katerega so se udeležili prisrčni gostje bratskih slovanskih narodov in predstavniki slovenskega naroda. Ljubljanski podžupan dr. Triller je vstal prvi in držal krasen govor kot dobrodošlico bratom, za njim pa so se vrstili govorniki: dr. Korošec, dr. Klofač, dr. Sedlak, dr. Stanjek, dr. Soukup, dr. Glombinski, Skrbek, Černicka, dr. Petri-

čič, dr. Bud savičević. Posebno navdušeno je bil sprejet govor dr. Stanjeka, ki je v svojem govoru razložil sedanjo borbo za Herceg-Bosno in kako se misli rešiti njen državnoopravni položaj. Prisotnim Hrvatim so bile prirejene burne ovacije.

Ob prijetnem razgovorjanju in medsebojnem upoznavanju je potekel večer, na katerem so bile izmenjane misli in postavljeni prvi temelji za skupno delovanje. Celi čas so stregle gostom gospe in gospodične iz najodličnejših slovenskih družin v svojih narodnih nošah.

Današnja zborovanja.

Dragi dan so pričela uradna zborovanja. Hrvati in Srbi iz vseh pokrajin so se zbrali na posebno sejo, da izdelajo vse, kar je potrebno za skupno jugoslovansko koncentracijo in da zatem sodelujejo pri skupnih zborovanjih.

Vožtev predsednika in ostalih odbornikov.

Pri konstituiranju Narodnega Sveta je bil izvoljen predsednik dr. Anton Korošec. Članom odbora pa: dr. Lovro Pogačnik, dr. Josip Jerić in urednik Fr. Smolej oči Vseslov. Ljudske Stranke ter Ivan Hrbar, dr. Albert Kramer in Ivan Kejžar za Jug. Demokrasko stranko, dr. Gjuro Červar pa za Istro in Trst.

Predsednik dr. Korošec je posebno povdarjal, da se smatra Narodni Svet samo za del splošne bodoče narodne organizacije in koncentracije, ki mora dobiti svoj višnji organ v skupnem "Narodnem odboru Slovencev, Hrvatov in Srbov".

Včeraj v soboto so se nadaljevala zborovanja Narodnega Sveta in skupna zborovanja Narodnega Sveta, Jugoslovanskega Kluba in čeških in poljskih zastopnikov.

Jugoslovanska demokracija in Narodni Svet.

Jugoslovanska socialna demokracija je izjavila, da neče formalno sodelovati v Narodnem Svetu, da pa bodo njeni delegati sodelovali pri sejah od časa do časa z vsemi ostalimi strankami pri vseh, za celokupen narod važnih vprašanjih. Stranki so rezervirana tri mesta v Narodnem Svetu.

Tudi Dalmacija formalno ne pristopa Narodnemu Svetu, ker je njen delegat nemogoče vsled nenavadnih prometnih težkoč točno udeleževati sej N. S.; vendar pa je bilo soglasno zaključeno, da se bo v vseh točkah postopalo sporazumno s dalmatinskimi člani odbora dalmatinske stranke in da obstojala stalna zveza z Dalmacijo.

Ob priliki tega zborovanja v Ljubljani je pisala "Hrvatska Država" 18. VIII.:

Danes in jutri se sestanejo v beli Ljubljani predstavniki onih slovanskih skupin, ki žive v monarhiji Habsburžanov. Pri tej priliki jim želimo srečo in dober uspeh v sodelovanju.

Dvojni posel imajo opraviti v glavnem mestu bratov Slovencev. Prvi posel je osnivanje Narodnega Sveta za Stajersko, Kranjsko in Koroško, za Gorico, Trst in Dalmacijo, toraj za narodni svet za cislitvanske polovice monarhije. Drugi, po našem mišljenju še važnejši posel pa je ta, da pronajdejo podlago skupnega delovanja v novi slovanski trojni zvezi Čehov, Poljakov in Jugoslovancev.

Upamo, da bo prvi posel izvršen gladko in hitro, ako se bodo odzvale vse prej omenjene pokrajine, da sodelujejo v skupnem jugoslovanskem, cislitvanskem narodnem svetu. Dosedaj ste bile Dalmacija in Istra tesneje zvezani z Banovino in Zagrebom v narodnih vprašanjih, medtem ko niste imeli z Ljubljano ožjega stika. Zaradi tega nastaja za ti dve pokrajini nekaj novega. Ako pa bo sodelovala Dalmacija in Istra v narodnem svetu, ali hoče sploh narodni svet vseh Jugoslovancev delovati kot del "narodnega sveta", ali kot samostojna organizacija. Toda v tem oziru nečemo dalje predjudicirati zaključkom za to pozvanih faktorjev.

Mislimo, da se ne bo trtilo preveč časa z razpravljanjem o narodnih ciljih, ker je veliko večje važnosti, da se sporazumejo o metodah in sredstvih, s pomočjo katerih kaunimo dospeti do končnega cilja. Splošno se misli, da bo močna edinstvena narodna organizacija najmočnejše sredstva za doseg cilja. Pri tem pa je treba uvaževati, da ni nobena organizacija na svetu v stanu vstvariti iz zemlje nove ljudi. Material, namreč vojaški, ostane isti. Izven in preko onih mož, ki so dosedaj delovali na narodnem polju, ne bomo mogli vstvariti novih. Ako se je kateri manjšin mož tekom štirih let vojne izobrazil do politika, je to vse, česar se moremo nadejati. Nade, da se bo našla kaka močnejša individualnost, ki je dosedaj stala na strani in ki bo v močnejšo roko posegla v posle domovine, da s svojo močno individualnostjo ustvari čudesa in zbere okoli sebe vse narodne ljudi, se morejo komaj smatrati resnim. Naši narodni možje, ki so čutili z narodom, se že davno bore.

Mož, ki bi bili voljni in sposobni delati, a izven strank, ni bilo dosedaj v narod. Vsi so se zvrstili v stranke in organizacije po svojem prepričanju. Sedaj ni niti enega odličnega javnega moža, ki bi ne bil aktivni član ali vsaj pristal posameznih strank. Nova organizacija more toraj povdariti samo ono, kar je bilo dosedaj razvrščeno po posameznih strankah: na površje bodo prišli vedno isti možje, s kakšno maljšo silo. Kakoršna pa je inteligenca, tak je tudi vse narod. Na Hrvaškem in v Slavoniji je večina kmetov, ki se pečajo z javnimi zadevami, porazdeljena na skupine, v katere se deli tudi inteligenca. Ti seljaki so vedno pripravljeni slediti svojim voditeljem. V slučaju sloge med voditelji bodo seljaki s potencirano silo sami izvedli koncentracijo kmetijskega stanu, potem ko bodo zbrali v narodne vrste tudi one seljake in oni del seljakov, večinoma neizobraženih, ki so dosedaj slepo sledili županom in notarjem.

Sporazum med vodilnimi osebami dosedanjih političnih organizacij vodi za seboj slog v narodu. Oni se slogu toraj sporazumejo glede sredstev borbe, ustvarijo naj jasen načrt, pa naj nalože svojim ljudem po raznih krajih, kaj imajo delati, in koncentracija je gotova. Da pa bo mogoče najti sredstva in zagotoviti njihovo provedenje, je potreben medstrankarski ali "narodni svet za vse jugoslovanske pokrajine".

Ker pa je naloga ogromna, tako da je ne bi mogel niti celokupni narod Hrvatov, Slovencev in Srbov izvršiti, zaradi tega je potrebno, da se osnuje podlaga skupnega delovanja s Čehi in Poljaki, ki teže za istim ciljem, kajti šele tedaj, ako bodo vsa tri slovanska plemena složna ne samo v ciljih, temveč tudi v sredstvih, ako bodo složna do končne dosege cilja, moremo biti gotovi končne zmage.

Kakor hitro bo dosežen ta sporazum med tremi zavezniki, ko bodo dredili tudi način in sredstva borbe, bo potrebno tudi med nami osnovati "narodni svet", ki bo med Jugoslovani izvajal metode, katere bodo skupno sklenjene.

Bolgarsko opustošenje.

Solun, Grška, 6. oktobra. — S fronte poročajo, da goreče vasi kažejo sled za umikajočo se bolgarsko armado v Macedoniji. V kadeših se razvalinah so prednje straže vespovsod naše trupla ubitih civilnih oseb. Poročila pravijo da to uničevalno delo prekaša celo pustošenje Nemcev v Belgiji in Franciji.

Nemci v Palestini.

Berlin, Nemčija, 6. oktobra. — Nemški bataljoni, ki se bore v Pa-

lestini ob strani svojih zvestih turških zaveznikov, so bili prisiljeni odnehati skupno z oslabele turškimi četami vsled pritiska premočnih sovražnih sil ter se umikajo onstran Damaska proti severu.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. B., Conemaugh, Pa. — Vsled odredbe washingtonske vlade se ne more pošiljati denar vojnim ujetnikom, ki so podaniki ententnim zaveznikom sovražnih držav.

Rojaki, naročajo se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Zvezi držav.

SLOV. DELAVSKA

PODPORNA ZVEZA

Ustanovljena dne 16. avgusta 1906

Inkorporirana 22. aprila 1909 v državi Penna.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URAĐNIKI:

Prezident: IVAN PROSTOR, 1098 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.
Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 118, West Newton, Pa.
Glavni tajnik: BLAŽ NOVAK, 834 Main St., Johnstown, Pa.
1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.
2. Pom. tajnik: ANDREJ VIDRIČ, 20 Main Street, Cosmopolis, Pa.
Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Fam. blagajnik: ANTON HOČVAR, R. F. D. 2, Box 29 Bridgeport, Ohio.

NADZORNI ODBOR:

Prezident nadz. odbora: JOSIP PETERNEL, Box 96, Wilkes, Pa.
1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabian St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.
2. nadzornik: IVAN GROŠELJ, 835 E. 18th St., Cleveland, Ohio.

POROČNI ODBOR:

Prezident poroč. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 13, East Mineral, Kan.
1. poročnik: FRANK TEROPČIČ, R. F. D. 3, Box 144, Fort Smith, Ark.
2. poročnik: JOSIP GOLOR, 1918 So. 14th St., Springfield, Ill.

VEŠTOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.
Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO:

"GLAS NARODA", 50 Cortlandt Street, New York City

Osnovna društva, celoma njih uradniki, so nujno prebrati, poštjati vse dopise naravnost na glavno tajnika to nikogar drugega. Dostav naj se pošlje edino potom Poštne, Express ali Bančnih demarš nakaznic, nikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslovijo: Blaž Novak, Tittle Trust & Guarantee Co. in tako naslovljene pošiljajo s mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika. V slučaju da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kak pomanjkljivosti, naj to nemudoma naznanijo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Resolucija

Rock Springs, Wyo.

Ker uvidevamo, da glavni uradniki SDPZ, ne delajo kot bi morali, da bi si obdržali zaupanje članov, temveč se spuščajo v politiko, kar so pokazali v resoluciji, ki so jo sprejeli na polletni seji, naperjeni proti sedanjemu glasilu Glas Naroda. Zahtevamo, da bi moralo biti tudi glasilu istega misljenja kakor uradniki. Ker uradniki hočejo prisiliti, da bi moralo vse članstvo odobravati SRZ, in s tem pokazati svoje diktatorstvo, je bilo sklenjeno na naši redni seji dne 9. septembra, da:

I. Naše društvo odločno protestira proti inicijativi društva št. 3 in proti ukrepom glavnih uradnikov.

II. Predno je imel glavni urad pravičen si osvoboditi resolucije na svoji seji, bi bil moral dobiti nad polovico večino glasov od članov, da se res strinja s SRZ.

III. Če bi si glavni odbor osvojil kak diktatorstvo ali drugo, si naj zapomni, da so odborniki uslužbeni članstva, ne pa gospodarji, da bi delali, kar sami hočejo.

IV. Mesto, da si glavni uradniki belijo glave, da bi izvrševali politiko, si naj belijo glave, da bodo reševali svoje posle bolj točno in da ne bo potreba čakati na bolniške podpore po cela dva meseca, ali pa na tako drugo poročilo po cel mesec.

Nadalje je bilo sklenjeno, da naše društvo popolnoma odobrava stališče glasila ter da naj, dokler pa bo priobčilo vsa poročila, katerega so mu poslana in druga poročila od društev kakor dosedaj, ostane glasilu.

Ker ni naša organizacija ne politična, ne verska, ampak samo podpornica organizacija in ker nam naša pravila to jasno povejo, naj bo sklenjeno, da se ni držimo stališča, katerega so nam pravila zatrla ter, ako se ne bodo glavni uradniki tega držali, da se poslužimo odklopa, katerega imamo v pravilih.

Nadalje je bilo sklenjeno, da se pošlje en izpis te resolucije na gl. urad, enega pa v glasilu SDPZ, za priobčitev.

Za društvo "Delavec" št. 25 SDPZ:

Valentin Jugovih, predsednik.
Frank Verhune, tajnik.
Math. Ferlie, blagajnik.

Burdine, Pa.

Članstvo društva Rožna Dolina št. 125 SDPZ, je mnenja, da glavni uradniki rešujejo svoja dela površno. Sedemdesetni račun je napravljen tako pomanjkljivo, da se ga skoraj ne more sprejeti.

1. Umetnost bi bilo, da bi bil vsaj šestdesetni račun dobro sestavljen, da bi videli, koliko so razna društva vpslala za razne dohodke in koliko so prejeli za razne stroške, ker le tako moremo zasledovati točno poslovanje zveze.

Torej se naše društvo ne strinja s tem računom, ker ne vidimo, ka-

ko društva in zveza obstoje.

2. V dohodkih (nabava vajnovarčevalnih znamk) imate upisanih za \$500.00 in v izdatkih za \$1000.00, v imovini zveze pa zopet za \$500.00. Kako to more biti? Kupili smo za \$1000.00 vajnovarčevalnih znamk, imamo jih pa le za \$500.00.

Društvo Rožna Dolina apelira na druga društva, da zahtevajo od glavnega urada bolj natančno poslovanje. Ako ni točno, se stvar zastara in s tem nastanejo slabe posledice, kakor se je že zgodilo. Ako ne bo stvar šla bolj natančno, si bodo člani zopet začeli nakazovati sami sebi podpore, kot se je to zgodilo pri bivši organizaciji sv. Barbare.

Odbor:

Jernej Hafner, predsednik.
Vincent Vidmar, tajnik.
Ignacij Krek, blagajnik.
John Krek, zapisnikar.

Kako je v Rheimsu?

Mesto je porušeno. — Povsod se poznajo sledovi vojne. — Dolgo časa ni bilo v mestu niti enega človeka.

Z ameriško armado v Franciji.

7. oktobra. — (Piše Damon Runyon.) — Prišel sem v Rheims s prvim oddelkom štabnih častnikov. V osvobodeno mesto smo se odpravili takoj, kakorhitro smo izvedeli, da so Amerikanci zavzeli Champ de Wagram. Posledica tega zavzetja je bila, da so Nemci umaknili iz vseh viših, ki obdajajo mesto. To so bile utrdbe na Brihmont, Witry in Nogent-la-Bas. Tam so imeli Nemci vse polno baterij in mesto jim je nudilo dober cilj.

Pota, vodeča v Rheims, so še vedno zabarikadirana z bodočo židov. V mestu ni bilo nobenega človeka, kajti vsi so pobegnili pred nemškimi obstreljevanjem in pred nemškimi strupenimi plini. Izmed napolrazdejanih postopij se še vedno dviguje dim.

Poleg razdejanje šale sem videl več malih plinskih mask. Nosili so jih solari in solarice. Te maske so ležale tam izza meseca maja. Tedaj so dobili namreč vsi prebivalci povelje, da morajo nositi plinske maske.

Na cestah so še vedno ležala trupla vojakov in civilnih prebivalcev. Tudi veliko ubitih konj je ležalo po cestah.

Videl sem tudi strelne parke, v katerih so se nahajali nekoč Nemci. V jarkih je bilo vse polno praznih šampanjskih steklenic.

Poljaki v zavezniških vrstah.

Ameriški glavni stan v Franciji.

7. oktobra. — Danes je bila sprejeta v francosko armado poljska legija, sestavljena večji del ameriških Poljakov. Pri tej priložnosti se je vrnila v bližini Nancy velika slavnost.

Finančno poročilo o poslovanju med gl. uradom SDPZ in krajevnimi društvi za mesec julij in avgust 1918.

Štev.	Julij	Julij	Avugst	Avugst
Vplačano	Izplačano	Vplačano	Izplačano	
1.	256.29	84.00	280.11	122.00
2.	129.87	22.00	137.40	28.86
3.	172.36	67.00	170.99	165.75
4.	93.78	76.00	95.58	41.00
5.	170.81	33.00	173.67	112.50
6.	16.32		16.32	45.45
7.	133.15	94.00	133.85	54.91
8.	19.15	40.00	19.15	21.00
9.	73.00	21.00	71.31	65.03
10.	131.57	94.00	134.92	61.98
11.	99.81	67.00	97.26	21.36
12.	34.80	18.00	33.38	28.34
13.	150.43	40.00	137.24	66.55
14.	132.91	36.00	136.82	20.00
15.	114.27	7.00	107.62	32.42
16.	30.31	19.00	33.28	69.09
17.	11.58		11.58	53.81
18.	143.14	127.00	144.74	30.00
19.	61.14	10.00	53.89	143.77
20.	104.56	86.00	95.20	77.66
21.	172.95	117.00	193.86	30.00
22.	293.00	98.00	281.13	99.38
23.	80.04	67.00	91.13	113.72
24.	225.07	293.00	219.67	50.05
25.	67.14		65.78	70.84
26.	31.65	34.00	33.21	38.51
27.	80.64	66.00	97.72	51.94
28.	197.32	65.00	199.83	26.62
29.	18.45	78.00	17.45	37.70
30.	29.00	25.00	25.00	66.92
31.	106.24	117.00	111.26	
32.	87.12	16.50	114.90	11920.21
33.	105.95	30.00	101.33	6901.25
34.	106.14	43.00	108.16	12011.98
35.	45.00	19.00	57.99	
36.	191.41	133.50	221.60	
37.	49.70	84.00	49.70	
38.	64.55	10.00	71.41	
39.	274.76	72.00	286.13	
40.	115.12	19.00	114.54	
41.	81.81	62.00	31.81	
42.	64.59	145.00	66.05	
43.	134.70	28.00	131.71	
44.	28.17		33.19	
45.	55.28		57.37	
46.	32.84	54.00	29.65	
47.	248.94	177.00	249.70	
48.	279.62		303.36	
49.	7.94		7.94	
50.	31.03		31.03	
51.	16.46		14.31	
52.	299.58	756.00	259.25	
53.	21.40	50.00	21.40	
54.	27.02	20.00	27.02	
55.	66.95		60.35	
56.	273.96	156.25	262.91	
57.	48.25		50.50	
58.	113.04	53.00	135.25	
59.	16.40		16.02	
60.	92.75	68.00	99.74	
61.	64.00	319.00	63.62	
62.	127.43	19.00	126.52	
63.	48.40		66.11	
64.	86.92		81.98	
65.	68.93		70.19	
66.	58.70		57.97	
67.	63.24	68.00	66.89	
68.	59.74	13.00	59.74	
69.	54.12	10.00	57.52	
70.	32.32	68.00	32.32	
71.	16.09		9.69	
72.	10.76	17.00	9.26	
73.	7.29		7.29	
74.	22.87		21.15	
75.	126.89	96.50	126.94	
76.	26.97		28.58	
77.	59.37	105.00	62.14	
78.	117.07	59.00	115.50	
79.	31.26		30.41	
80.	42.10	88.00	43.10	
81.	38.57	45.00	33.07	
82.	49.09	21.00	50.51	
83.	17.67		17.67	
84.	30.54		31.43	
85.	39.45	67.00	39.45	
86.	51.31	91.50	49.91	
87.	79.54	44.00	78.16	
88.	72.00	270.00	71.82	
89.	30.50	21.00	35.02	
90.	1.74			
91.	45.32	7.00	55.15	
92.	46.91	57.00	49.85	
93.	32.05		32.05	
94.	30.40		30.16	
95.	36.36	14.00	34.70	
96.	254.71	161.00	247.47	
97.	44.65	53.00	41.44	
98.	55.55	10.00	58.75	
99.	14.29		14.29	
100.	65.27		55.68	
101.	78.11	23.00	77.39	
102.	44.37		46.32	
103.	62.74	42.00	62.22	
104.	99.36		106.35	
105.	66.70	23.70	58.32	
106.	18.88		19.60	
107.	75.62	18.00	69.94	
108.	63.78	50.00	68.73	
109.	54.19		52.97	
110.	18.50		18.50	
111.	131.86		131.61	
112.	327.82	362.00	308.08	
113.	45.07	17.50	38.90	
114.	34.01	48.00	35.37	
115.	71.17	31.00	67.55	
116.	116.19		117.98	
117.	59.85	63.00	49.18	
118.	87.34	74.00	89.44	
119.	31.28		30.48	
120.	73.54	22.00	66.16	
121.	276.40	69.00	288.44	
122.	36.89		36.89	

128.	120.12	118.71	
129.	28.86	28.86	12.00
130.	165.75	162.14	28.00
131.	112.50	108.96	29.00
132.	45.45	44.56	
133.	54.91	83.43	41.00
134.	65.03	60.54	
135.	21.98	20.97	
136.	21.36	21.26	
137.	28.34	26.78	
138.	66.55	67.97	8.00
139.	32.42	32.43	
140.	69.09	66.67	
141.	53.81	54.16	17.00
142.	77.66	81.04	111.00
143.	99.38	91.30	
144.	113.72	123.93	
145.	50.05	63.30	53.00
146.	70.84	47.40	
147.	38.51	36.86	7.00
148.	51.94	51.34	6.00
149.	26.62	53.70	
150.	37.70	47.52	
151.	66.92	56.77	200.00
152.		45.54	
153.			
154.			
155.			
156.			
157.			
158.			
159.			
160.			
161.			
162.			
163.			
164.			
165.			
166.			
167.			
168.			
169.			
170.			
171.			
172.			
173.			
174.			
175.			
176.			
177.			
178.			
179.			
180.			
181.			
182.			
183.			
184.			
185.			
186.			
187.			
188.			
189.			
190.			
191.			
192.			
193.			
194.			
195.			
196.			
197.			
198.			
199.			
200.			

Na starem bojnem polju

Preko bojne fronte, kjer se borita sedaj prostost in despotizem, sta se borila prostost in despotizem že velikokrat prej. Belgiji so branili sami sebe proti rimskemu cesarstvu na eni strani bojne črte in njih dežela je bila od onega časa naprej neprestano pozorišče vojne.

Tam se je boril Marlborough, dokler ni omajal sanj nekdanjega Viljema II. — Ludovika XIV., ki je hotel spraviti pod svojo vlado celo Evrop

Moj Rjavček

(Nadaljevanje.)

Kaj zato, da so klienti, preden sem prišel, polomili polovico klop! Naj so jih le! Da se je le one mu nazovljenjaku v brk pokazalo, koliko so vredne njegoveocene mojih umskih proizvodov!

Sploh je Rjavček poln sočutja z menoj v vprašanju, ki se tiče mojega slovstvenega delovanja. Iz marsičesa je to možno posneti, zlasti pa iz njegovega vedenja, kadar greva mimo razložbe knjigotržar Lopotarja, kjer so lepo po vrsti razpostavljeni moja slovstvena dela.

Prav mnogo ji je, hvala Bogu! Toda dasi imajo kričče naslove, pikantne silhuete in platnice z zlatim obrezom, je vendar število posameznih proizvodov v oknu vedno enako.

— Kupea ni in ga ni. — toži Lopotar, kadar ga vprašam, koliko izstikov je že poprodal.

— Jaz temu nisem kriv. — mi odgovarjam. — o tem sem dodobra prepričan. Kriva je zabitož običajstva, ki mojih globokih idej ne meje, in pa njegov gorjanski okus, ki zavoljo njega ne more prenesti fine vsebine mojih povesti. Bog se ga usmili! Običajstvo res misli, da je pisateljeva dolžnost se ravnati po običajstvu. Kaj še! Ravno narobe je res! Običajstvo je zaradi pisatelja na svetu in ne pisatelj zaradi običajstva. Zato je sveta dolžnost običajstva da čita, in kar je glavno, da kupuje vse povprek, kar kdo nakvanta in namaže. Kaj je na tem, če se mu pri čitanju želodec obrača in možgani mehačajo, zaradi nakupovanja knjig pa zadnja kravica razveta iz hleva? Narodna dolžnost zahteva tako in pa prava kulturnost. Li ne?

Zato je naravno, da me jeza pogradi in se me loti ožost, kadar korakam mimo tega neporabljenega skladišča mojih umskih zakladov.

Vidno pa je, da ista čustva navdajajo tudi pravično Rjavčkovo dušo.

Povešene glave mahadra za menoj in rep med nogami; pa tako nasajen je takrat, da bi najrajši vsakega, ki se mu bliža, zgrabil za bedro in ga, zanje držeč, vlekel v knjigarno tja k tistem pozabljenemu predalu, kjer praznujejo moja slovstvena dela.

Ni čudno, da mu spričo mojih literarnih neuspehov nikakor ni všeč, kadar opazi, da sedel sklonjen nad mizo, v potu obraza čerkam po papirju. Pred me se usede pa pomilovalno me gleda, in če se le želim ter nervozno grizem držalo, da bi kar največ duhovito iztisnil iz njega, tedaj sočutno zmagaja z glavo, ravno tako kakor sem jaz navajen storiti, kadar kateri mojih klientov opravi kako gorostasto neumnost ali mi daja bedaste odgovore na moja vprašanja.

Nedvomno je, da hoče s tem reči: — Prijatelj, ne boli neumen in ne trati časa za prisilodarnimi, jani ki ti ne pomenijo poštenega groša! Je boljše, da greš česte pometat! Vsaj kar zaslužiš, obenem pa svojim sobratom pomoreš, da se otepejo prahu in se izkopljejo iz blata, ki po njem gazi do gležnjev.

Zlasti je danes nezadovoljen, vidi, da praskam po potrepljivem papirju, čeprav iztesam duhovitosti kar na debelo. Težko, težko, če ne slutim, da o njem govorim in ga mečem javnosti med zobe. Mislim, da se ne motim, ako sklepam, da je prav ta slutnja kriva njegove neobičajne nejevolje; ker ne samo da sočutno mame z glavo in se pomilovalno vama ozira, kakor dela vsekar, kadar me vidi orati ledino našega slova, marveč danes ježno renči in se vzpenja po meni, hlastajoč za držalom.

Rjavček meni se zdi, da te je strah javnosti!

In prav imaš, moj ljubi Rjavček! Javnost, to ti je strašna pošast, pošast z nešteti glavami in jeziki pa — čudno se čudi! — brez vsakega srca.

In kakšna godlja se smeradi v teh glavah! Hu, hu! Glasila te globlje so pa oni brezštevni jeziki. Zato tako in toliko blebetajo! Boš se videl, kako bodo sikali nate, ko se izve, kako sodiš o imenitnikih, bogatinih in učenjakih. Sikali bodo, da bodo kar pljunki, brizgali vate.

Tvoja sreča je le, da o politiki nisi izrekel nikakršne sodbe. Tedaj bi si šele natvezil pravega vraga!

Priimkov: ljudski slepar, popalica, lopov. — bi kar deževalo.

In čeprav te v Ljubljani pozna vsak kucek od najmanjšega kodra do največjega bernhardineca, je najmanj, kar bi se reklo:

— Neki rjavček, ki ga noben pes ne pozna, se drzne vtikati v politiko svoj gobec!

Zato pa o politiki pst!

In da ne zdrkneva na to močvirnato polje — o joj, sem že znil preveč! — je najpametnejše, da ustrežem tvoji zahtevi in odložim pero!

(Konec.)

Komentarij

ameriškega časopisa glede nemškega mirovnega predloga.

Newyorški "World" piše:

Nemška vlada je trebala več kot štiri leta za spoznanje, da je lažje pričeiti z vojno kot pa končati jo. Ko je vprizorila konflikt, ni vzela vpošteve take stvari kot je poraz. Sedaj pa vidi, kako so njene armade nadkriljene, kako je prebivalstvo doma hladno ali celo revolucionarno, kako so njeni zavetniki ali poraženi ali pa brez poguma in kako je končne omajane velika iluzija, da se Nemčije ne more poraziti. Da reši, kar se di rešiti, da ohrani dinastijo, da zopet ustanovi ljubljeno prestolnico, militarizma ter se pripravi na novo vojno, — kateri drugi motiv bi mogel dosti njo in njenez avstrijskega vazala do obnovev fraz glede skorajšnjih mirovnihih pogajanj? Domnevamo, da je odgovor na to vprašanje ta, da je avtokracija poražena in da se zaveda svojega poraza ter da bo kmalu prisiljena priznati ta poraz.

"Knickerbocker Press", Albany, N. Y., piše: — Govorica o miru iz ust kaiserja je velepomembna novica. Mi nečemo govoriti s kaiserjem. Od njega hočemo pred vsem eno stvar in ta je brezpogojna predaja. Kaj pa se bo zgodilo potem, bomo določili mi sami. Kaiserja ne bo tam. Njegovo brezuspešno hezanje semintja, da reši svojo krizo, se nam zdi le komično. Dovolimo mu odložiti orožje ter oditi nazaj v Nemčijo, kamor spada. Dodaj naj popravo h kesu in naj zajamči, obe stvari s ponižanjem, o katerem se ne more dvomiti. Potem se bo lahko vršila mirovna konferenca, pri kateri pa ne bo navzoč noben Nemec.

"Cleveland Plain Dealer" piše: — Le en konec vojne je možen: Borilec ali bodo prenehali, dokler ne bo Potsdam razsut v prah in dokler ne bo Nemčija, ki bo prosila za pogoje, neposredna Nemčija. Nemčija ima lahko mir, katerega je bila deležna Bolgarska. Ona ima lahko mir skrajne predaje, mir, ki bo temeljil na zagotovljeni bodočega poštenja. Drugačen mir je za Nemčijo popolnoma nemogoč.

"Detroit Free Press" piše: — Izjave predsednika Združenih držav ter zavezniških državnikov nam dajejo zagotovilo, da bo stališče, ki so ga zavzeli zaveznički proti Bolgarski, ko je vlada v Sofiji naprosila za mir, merilo za stališče, ki ga bodo zavzeli zaveznički proti prejšnjemu mojstru in zavezniku Bolgarske. Ne omahujete! Ne popuščajte, dokler ne izjavi predsednik Wilson, da je znaga naša!

"Chicago Tribune" piše: — Potsdam je položil svojo usodo v roke sili. Zaveznički bodo v isti meri izročili svojo usodo v roke sili. Potsdam ni nikdar držal svoje besede. Zaveznički pa bodo sklenili mir, ko Potsdam ne bo mogel več snesti svoje besede. Čeli svet si želi mira a zaveznički nočejo potrditi miru ter se bodo borili, dokler ne bo mir naš mir. Le en odgovor obstaja na take mirovne ponudbe, kot se jih je storilo ali napovedalo vnaprej. Ta odgovor bo obstajal v naših podvojenih naporih proti sovražniku. Znanost se, lahko na odgovor naših vojskujočih se mož in mi doma moramo slednje popirati z enostvostjo namena, ki bo slična njihovim. Vse, kar moramo dati, je malo v primeru s tem, kar dajejo oni. Dajamo pa kljub temu z dobro voljo. Odgovor ameriškega naroda naj

bo odgovor znamenitih armad in vojskiški nastop in bratsko zavzemanje hvala! Pri isti seji cenzurnega odbora je razložil poslanec dr. Ravnihar tudi vsa nasilja stalnih vojaških oblasti na škodo jugoslovanskega gibanja. V svojem dobro dokumentiranem govoru je izjavil: "Poleg civilnih oblasti tirajo vojaške oblasti, kakor sploh v vseh državah, ki propadajo, politiko na svojo roko. Poveljnik vsake posadke je obenem tudi policaj. Organizirati mora vojskovo službo ter nadzirati istotako tudi civilne uradnike. Vojaški bojni nadporovalni urad nadaljuje svoje usodepolno delovanje ter je glavno težko pri vrhovnem vojskem zapovedništvu in v stani vojnega časopisa. Poveljnik posadke v Ljubljani izvešuje o mišljenju župana ter zahteva, da se odstranijo vojaški poveljniki v Trebovlju (1) prepoveduje sestanke, podaja tajna poročila s predlogom, da naj se reklamanti, ki so bili oproščeni vojne službe, pozovejo zopet pod orožje s političnih razlogov in da naj se gotovi uradniki prestavijo. Kranjski deželni predsednik poroča najvišjim vojskim oblastim o političnih razmerah preko ministrice za notranje zadeve. C. in kr. vojaški poveljnik v Zagrebu je podal tajne predloge glede razpusta hrvatskega sabora. Roptilskim (klečaplazim) listom dajejo papir na razpolago v neomejeni količini. Vojni stan vojaških listov komandira celo stavce. Tako se je stan vojne tiskarne razvil v nekakšno strankarsko vlado. Tu se preiskujejo vsi listi in vsi govori ter izdajajo tajna poročila. Tu se organizira reptilstvo in nasvevalnost. Svoji poročil ne izdelujejo objektivno, temveč jih pripravljajo tako, kakor to želi referent. Težke obtožbe, na katere bi želeli vsi nemistranski slišati — odgovor.

Radi potepuštva zaprt.

Zalosten konec ženitovanja.

11 svatov iz dvorane na Holton Ave. in 90. St. v Clevelandu. O je končalo ženitovanje na policiji, ker so bili spremenili ženitovanjsko veselje v vojno polje in si merili batice z lesenimi koleni.

Omenil je dalje preganjanje hrvatskih listov, zlasti "Hrvatske Države" in "Glasa Slovencev, Hrvatov in Srbov" ter odločno protestiral proti takemu postopanju. Poslanec dr. Ravnihar, kakor tudi celemu Jugoslovanskemu klubu izrekamo od naše strani za

VOJAŠKA GODBA V CAMP RARITAN, N. J.

Kaj naj storimo s Slovani?

Mariborska "Straža" je, po "Hrvatski Državi" od 24. julija, prebrala govor pangermana (vsemence) Wichtla, katerega je držal na skupščini v Slovenski Bitstici.

"Kaj naj storimo s Slovani?" tako je vprašal Wichtl in takoj odgovoril: "Decimirati njihovo število in razkosati njihovo celoto. Vojna je za doseg tega cilja najboljšo sredstvo. Vseled tega mora biti vsak 'nemško mislec' Nemec za nadaljevanje vojne."

Dokazal je nato s številkami, kako so vojna, nemške čete in glad decimirali Slovence v Srbiji, Bosni in Hercegovini, Dalmaciji, na Gorškem, Beneškem, na Poljskem in v Rusiji. Tekom štirih let je vojna uničila najmanj dvajset milijonov Slovencev. Nemci so primeroma manj trpeli, ker se volji vojna izključeno na nemških tleh. To je po Wichtlovem mnenju največja strategična in politična poteza cesarja Viljema in Hindenburga. Wichtl računa, da bo vojna slovanstvo plene tako uničila, da se v doglednem času sploh ne bo moglo povzdigniti. Mi Nemci smo Srbijo, Črnozero in Rusijo uničili ter istotako bomo storili tudi z avstrijskimi Slovani. Vojna nam pomaga uničevati čisto odporno silo in uničila jo bo tekoma dveh let popolnoma. Se bolj pogumni kot Čehi so za nas Jugoslovani. Čehi so od treh strani obkoljeni od Nemcev, Jugoslovani pa žive kot kompaktna masa, segajo daleč na Balkan ter imajo direktno zvezo z veliko Rusijo.

Wichtl pravi, da se mora na vsak način preprečiti osnovanje Jugoslavije. To moramo predvsem zahtevati kot graditelje velike Nemčije. Preprečiti moramo, da bi se Avstrija preunčila v državno narodov. Tu je izrekel besedo, katero je nemogoče zapisati. Povdaril je, da je treba Jugoslovane decimirati in porazdeliti na sedem vetrov. Slovence in nekoliko Hrvatov morajo dobiti Nemci, nekoliko Slovencev bomo dali Italijanom, večino Hrvatov in Srbov bomo dali Madžarom, velik del slednjih istotako Alomcem, Grkom, Rumunom in Turkom. Dokler se ti naši načrti ne uresničijo, moramo gledati, da se jugoslovanski narod decimira. Sredstva za to so: nemške sile, vojna in malo živca, ali z drugimi besedami: glad. (Odobranje in klic: Does ist fein!)

O zvezi z Nemčijo je rekel Wichtl, da mora biti ta zveza takaka, kakoršno hočejo Nemci, ne pa velika-avstrije. To bo skupna nemška zgradba, v kateri se bo govorilo sami nemški in bojevalo samo nemški. In tedaj, ko ne bo več dveh držav, temveč samo ena, Velika Nemčija, se bomo zopet bojevali: živeli bomo tri velike udarce: da se prebijemo do Amerike, da si podvržemo Orient in da se zasidra nemška vsemota nad Japonsko in Kitajsko.

Ako bi imel norec toliko moči kot jezika...

Iz Severne Rusije.

Ameriški glavni stan ob reki Vagi v severni evropski Rusiji, 6. oktobra. — Boljševiške čete so razvile živahno delovanje blizu najjužnejše postojanke ekspedicijske v Severni Rusiji, v vasi ob Vagi in katero drže majhni oddelki Amerikancev in Rusov.

Ponoči pride do pogostih spopadov med stražami v gozdu in hmeljevev polju. Nekatero vaške žene, ki so pred kratkim ponoči nesle hrano svojim možem, ki so bili prisiljeni boriti se na strani boljševikov, so boljševiki smatrali za Amerikance in so na nje streljali. Dve ženi sta bili ubiti.

Celo v vaseh, ki so prej podpirale boljševizem, se mišljenja premajna vsled prijaznega postopanja ameriških vojakov.

Reka Vaga teče skozi provinco Volgda in Arhangelsk ter se izliva v Drino 130 milj južno od Arhangelska.

POETU.

Sami so razmislili se zvonovi v ta lepi dan, kot golobice v solnem jim glasovi hite čez plan.

Med njimi, glej, oblaki se belijo čez sneg planin; kaj so uzrli v dalji, da kopnijo v morje višin?

Iz tok zapadu dobro jutro kliče od zarje-vzgan, burger vsejala čez polje in grze je višnja dlan.

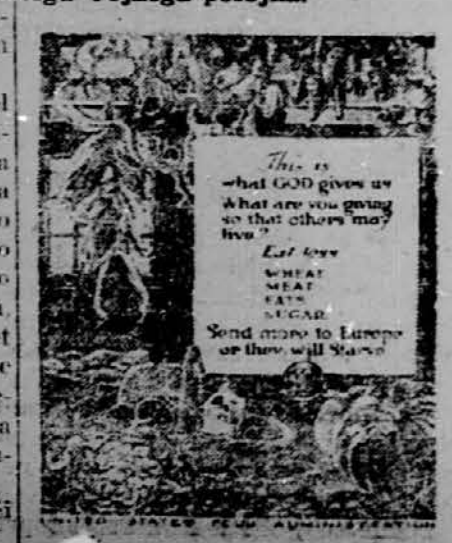
Kaj tod lepote bujne ti narase, Poet, boš zdrav? Sree se kot ovčica ti napase vseh zelenjav.

V ALBUM.

slikarja Hinka Smrekarja — če bi ga imel, kajpa. Tam so jadra v bleški solne, tam so palme in šotori, tam velblodi in tovari, in v kristalni črni gori sta pripravljena dva luna.

Zdaj s pestjo zagradi polno tu demantov, tam eekinov, teči, revež, pred družino: "Ženka, deca, glejte!" Ino — sežeš v žep, v njem samo govno.

Če se ne moreš boriti, izkaži svoj patriotizem s podpisovanjem četrtega Vojnega posojila.

General Allenby

Slavni angleški general je bil Kitcheenerjev učenec. — S svojimi vojniki je uničil dve turški armadi. — Njegova hladnokrvnost in premišljenost sta mu pripomogli k takim uspehom. — Piše F. Dilnot.

Sir Edmund Allenby, katerega so zmage v Palestini postavile v vrsto velikih in slavnih poveljnikov, je ponižen mož, priprostitih manir in priprostitih navad. On malo govori, pa daleč vidi, njujden je in v vsakim prijazen.

Rojen je bil leta 1861 ter je star sedaj 57 let. Kot mlad fant je prišel na vseučilišče v Haileybury, ki je eno najslavnejših učilišč v Angliji. Že v svojih deških letih je kazal veliko nadarjenost in razumevanje za vsako stvar. Svojo vojaško kariero je začel pri dragoneh. Tedaj so bila mlademu kavališkemu častniku odprta vsa pota, toda častniki so bili ponavadi le potomci raznih angleških aristokratskih družin. Kdor ni bil aristokrat, ni mogel postati častnik, razen če ni imel dobrih priporočil.

Toda mladi Allenby je bil odločen mladenič. Ko je bil star 23 let, se je vdeležil s svojim polkom ekspedicijske v Bechuanaland in se je pri tem zelo junaško obnašal.

Toda to je bil samo začetek njegove vojaške kariere.

Leta 1888 se je boril z Zululand in je kmalo zatem postal adjutant. Njegova druga velika prilžnost je bila v južno-afriški vojni, v kateri se je bojeval od leta 1899 do leta 1902.

Posebno slavo so mu prinesle njegove kavalerijske taktike. V vojni je imel kot svojega nasprotnika izbornega vojaka generala Delareya. Vrhovni poveljnik je v svojih poročilih večkrat omenjal njegove zasluge, in slednjič ga je tudi odlikovala vlada.

Svojo veliko življensko nalogo je pa začel izvrševati v sedanji vojni. On je bil začetkom vojne eden poveljnikov ene junaške angleške armade, ki je pomagala zavstaviti nemško prodiranje proti Parizu.

Kot znano, je ta angleška armada naletela na ogromno sovražniško premoč. Sovražnik jo je nadkriljeval glede števila, munice in drugih potrebščin. Angleška armada se je začela v najpopolnejšem redu umikati in je prizadevala sovražniku neprestano silne izgube.

Allenby-jeva kavalerija je bila pa neprestano kot zastor med umikajočo se angleško infanterijo in napadajočimi Nemci. Allenby-jevo življenje je bilo večkrat v smrtni nevarnosti.

Toda poveljnik je vedno obdržal prisotnost duha in ohranil svojo endovito hladnokrvnost. Edino na ta način se mu je posrečilo rešiti se iz vseh nevarnosti.

Na velikonočni ponedeljek leta 1917 je general Allenby poveljeval desnemu krilu zavezniških čet in veliki bitki pri Arras. Ta bitka je bila najslavnejša, kar so jih izvojevale angleške čete do sedanje ofenzive.

Malto kasneje je bil general Allenby transferiran k angleškim četam v Egipt, in tam je tudi postavil načrt za zavzetje Palestine, kateri se mu je sedaj tako uspešno obnesel.

Allenby je eden onih originalnih Kitcheenerjevih učencev, kateri so znani po svoji železni volji in trdni vstrajnosti.

Ko je dobil dovolj moči in munice ter ko si je nakupil dovolj drugih potrebščin, je udaril z vso silo ter vtrgal, dokler ni bil sovražnik premagan. Zelo značilno je tudi, kako je osvajal sveta mesta. V mesto ni prihajal v sijajni opravi in na konju, ampak je prišel peš v spremstvu svojega štaba.

GOSPA.

Moj Bog, gospa! Velike nje oči uprte venomer so nekam višje, pod grčki njenih prsi čustvo diše, kipi in plahne, v ritmu valovi.

Sočutje blago vsemu, kar trpi... Kako že pevec rosnooki piše? Da: "Vdova tožna itd." že briše si s svilnim robcem bisere boli.

Kaj sanjate neuslišani, ubogi domači pevec v poezije logi, o rožah trnovitih, daljnih palmah.

O Julijah prevzetnih, hladnih Almah? V okrilju prej imenovanih grških lahko bi gnezdilo vso polno ptičkov.

Slike iz zadnje ruske-poljske revolucije

(Nadaljevanje.)

Jaz sem izrekel starišem nekaj navadnih fraz sočutja in obžalo- vanja, potem se pa priljudil go- spodini teražol z njo pogovor o nekaj navadnih rečeh. Ko sem za- pazil, da stariša več ne pazita na naju, sem ji posepnil:

"V očetovem pisalniku in še ne- kje drugje ima Vitold shranjene tajne reči. Treba spraviti za vsak slučaj."

Jadviga me je takoj razumela in s kratko besedo namignila, naj oždrženemu starišu v salonu. Jaz zberem nekoliko svoje misli ter pričenem pripovedovati nekaj, kar sem menil, da bi ju posebno zanimalo; medtem se je pa od- stranila Jadviga in je ni bilo ne- kaj časa več nazaj. Mati je posta- lila je hotela vstati, sem si mor- alno izmisli kaj novega, da bi jo zadržal. Slednjič sem postal nepo- trpežljiv tudi jaz, a moral sem se na zunaj delati mirnega in dobro- voljnega.

Čez nekaj časa se je vrnila Jadviga in zasedla svoje prejšnje me- sto. Obenem me je pomenljivo po- gledala. Jaz sem razumel njen po- gled in postal mi je lažje. V nekem neopaznem trenutku mi je pokazala zavitek papirja in me vprašala:

"Ali to?"

Jaz sem ji pomagal z očmi. Čez nekaj časa sem se izgubil se- jaz na nek prostor in se istotako vrnil z zavitek papirja v žepu ter ga v neopaznem trenutku po- rinil Jadvigi.

Tako sva imela skupaj vse. Bili so nedolžni kosčki papirja, prava- zaprav otročja igrača, a vendar bi mladem Vitoldu lahko veljalo življenje.

Potem sem se razgovarjal se ne- kaj časa s stariši in nato sem se poslovil.

Ko sem prišel v svoje stanova- nje, sem bil utrujen in vznemirjen ter nič se mi ni ljubilo. Misli so mi vedno letale tja k mladem Vi- toldu, ki sedi na Pavljaku ter si je morda sam nevest, kakšna nevar- nost mu grozi. Lahko se izteče že čez nekaj dni brez vsake nesreče, lahko mu pa tudi uniči celo življe- nje.

Ko sem sedel tako zamišljen v svoji sobi, je nekdo potkal. Vstopila je moja sobarica Stefa. Pri- šla je ne vem po kakšnem službe- nem opravilu. Ko me je zagledala tako potnega in zamišljenega, me je vprašala, če nisem morda bo- lan.

"Nič mi ni, samo neko neprijet- nost sem zvedel", odgovorim ji.

Stefa se mi je zdela priku- pila s svojo razumnostjo in zanes- ljivostjo. Stila sem celo, da mora imeti zveze z bojevalci. Kot odločen in načelen nasprotnik njihove tak- tike, se seveda z njo nisem strinjal. Toda bila je v resnici izvan- redna oseba in imela je vse dobre lastnosti služkinje. Jaz sem se več- krat čutil, kako zamore biti v bi- tju, ki ni imela nobene izobrazbe in se celo življenje bori z najte- zavnejšimi razmerami, toliko na- ravne razumnosti in toliko življen- ske energije.

Hotel sem poskusiti, kak vti- bo nanjo naredila moja novica in po- vedal sem celo stvar. Zamolčal sem samo imena.

Stefa se je pa samo nasmeh- nila:

"To ni nič!" odvrnila je z nas- mehom. "Kaj takega se pri nas lahko vsakemu pripodi. Saj ga skoraj ni postopenega človeka v na- šem mestu, ki bi že ne sedel. Jaz sem videla že drugačne reči. Vzeli so mojega moža in ga zaprli. Nje- mu se je pa šlo naravnost za živ- ljenje, ker je bil v zvezi z bojevalci. Nič nisem slišala o njem nekaj me- secov in nisem vedela, če je še živ ali pa so ga že obesili. Slednjič je pavendar prišel zopet domov. K sreči ga vladni agent pri preiskavi na sodišču ni mogel več spoz- nati in tako je bil oproščen. Toda vse je viselo samo na enem lasu. Seveda ga je žena tako izdelala, da se sedaj ni za nobeno delo. Oba živita od mojega zaslužka."

Meni se pa stvar nikakor ni zde- la tako malenkostna in njene be- sedne ne nisem mogel pomiriti. Slednjič je rekla po kratkem namisleku:

"Nikar si ne delajte skrbi! Boj- na organizacija ve gotovo že za ta slučaj in bo brez dvoma storila za mladino več, kot bi vi mogli s svo- jimi skrbmi."

DAROVİ
za jugoslovanske vojake.

Na pismo slovenskega vojaka, podporočnika Joža Ravnika iz Ri- na, Italija, katero je bilo priob- čeno v več slovenskih listih, ki se strinjajo s težnjami jugoslovans- kega gibanja, so prišli sledeči od- mevi. Darovali so, da se tem voja- kom nakupi nekaj tobaka in eiga- ret ter se pošlje na fronto pod po- kroviteljstvom Slovenske Narod- ne Zveze v Ameriki. Vsaki cent, kateri bo poslan na glavnega taj- nika SNZ, bo vključen in vsak prejme nazaj potrdilo, da je denar prišel v prave roke in da bo našel tudi pravo mesto.

Darovali so: Frank Hudover- nik, Cleveland, O., \$1,00; J. M. Cleveland, O., \$1,00; Josip Jenič, Cleveland, O., \$3,00; Anton Osov- nik, Cleveland, O., \$1,00; Frank Drasler, Cleveland, O., \$1,00; Dr. Janez Ev. Krek št. 1, Cleveland, O., \$5,00; Tony Pinecki, Midway, O., \$5,00; Josephine Cerne, Yon- kes, N. Y., \$5,00; Joseph Lesko- vec, Toronto, Canada, \$2,00; Ch. Leskovec, Toronto, Canada, \$2,00. Skupaj \$26,00.

To je prvi izkaz cenjenih daro- valcev. Da bi vsaj ti darovalci še našli več posnemovalcev za naše bore, Vsak najmanjši dar je do- brodošel.

Vse denarne pošiljave naj se blagovoli poslani na gl. tajnika: Frank Hudovernik, 1052 E. 62nd St., Cleveland, Ohio.

V Clevelandu, 2. okt. 1918.

Frank Hudovernik, tajnik SNZ.

zgovorna in se pričela celo glasno smejati ter pripovedovati nekaj šalivnega. Pridela od kraja, kjer se odcepi od Jeruzalemskega dre- voreda nekaj majhna, ozka pot in potje čez dolga, tesen predor pod železnico in potem dalje med skladi- ši ter delavskimi hišami na- prej do Zlate ulice zopet v obliju- deno mesto. Stefa me potegne na to pot in potem v predor, ki je bil popolnoma temen. Toda koraki razne osebe so naju spremljali previdno in stalno. Na drugi stra- ni predora gre nek drug pot ob železnici. Ravno v tem trenutku maju sreča velika grupa ljudi, ve- činoma moskih, pa tudi nekaj žensk. Menda so bili kakšni želez- ničarji, ki so se vračali domov.

"Ponekaj se mud nje!" zaše- peče Stefa.

Jaz se pustim slepo voditi od nje in res se takoj razideva in po- mesava tesno v gruče neznanih oseb, toda tako, da se nisva izgu- bila iz pogleda.

V tem trenutku opazim, da je tudi neznanec pospešil svoje ko- rake ter šel tako tesno za menoj v gru- čih ljudi. Vsak trenutek lahko pri- stopi ter me prime za roko. Zdaj ni dvoma več, da ima mene na pi- ki. Res, da sem postal in soliden človek ter si nisem bil svest nobe- nega, niti političnega, niti sodnijskega pregreška. Vendar me je v tem trenutku nekaj pogrelo. Ve- del sem, da dokler se nahajam tes- no v gruči teh ljudi, se mi ne mo- re zgoditi ničesar. Toda kaj, ako se ljudje razidejo, kar se mora zgoditi najkasneje, ko pridemo v Zlato ulico?

Stefa je šla mirno svojo pot dalje ter me ni niti za trenutek iz- pustila s pogleda. Pristopila je še celo nekoliko bližje k meni, kot da bi me hotela braniti. Pred na- mi se že bliže luči ter sliši ropot, znamenje, da se bližamo Zlati uli- ci. Naenkrat leži pred nami širo- ka ulica, mnogo ljudi hodi ob o- beh straneh gori in doli ter po sre- dšču repotajo vozovi, ravno proti nam pa pridvi tramvaj (voz po- ulične železnice).

V tem trenutku stopi Stefa ur- no k meni ter mi zašepče kakor mimogrede:

"V tramvaj!"

Jaz skočim proti tramvaju ter ulovim v teku zadnji voz. Ko sem se peljal dalje, sem se ozel nazaj. Izvoška ni nobenega na mestu in drugega tramvaja takoj za nami tudi ne. Torej me neznani gost ne more več dohiteti. Vse, to se je zgodilo naglo kot blisk. Sa- mo nekaj sekund časa več ali manj in potem bi ali oha prihitela v tramvaj, ali pa oha ostala zunaj.

Sprevednik me vpraša:

"Kam?"

"Maršalkovska ulica", mu od- govorim.

Pred svojim hotelom sem izsto- pil in šel spat s skrbjo v srcu. Bog- ji vidi, kako jo je izpeljala Stefa! Ali je šel neznanec dalje za njo, ali pa je že zapustil?

Ko sem se zbudil, je bila Stefa že pozet pri nas. Vprašal sem jo, kaj je bilo potem.

"Nič!" odgovorila mi je. "Tu- bivati hrano in perilo ter tudi do- jec se je potem takoj izgubil: na- čni ga bodo smeli obiskovati. Brez dvoma je šel samo za vami."

"Kaj pa mislite, kakšen namen da je imel?"

"Brez dvoma je agent Ohrane. Toda gotovo on ni vaš navadni angel varoh, ako ga imate, ampak je moral biti kak agent, ki vas je slučajno opazil na ulici in ste zbu- dili njegovo pozornost. Ako bi en- kak že od začetka samo nalašč na vas, bi imel za pomoč nekaj tova- rišev, ki bi se zamenjavali ter bi ne raznal tako nerodno. Kaj ta- kega, kot sedaj vam, se lahko pri- peti vsakemu in to nima še nobe- nih posledic."

"Vesela bodiva, da se je tako izteklo. Jaz sem se bal pa za vas."

"Na vsak način bi bilo dobro izvedeti, če Ohrana kaj pazi na vas ali ne."

"To je meni težko izvedeti. Si- cer mi je pa na tem tudi malo le- žiče, ako si nisem svest nobenega pregreška."

"Toda pri nas so drugačne raz- mere."

"Naj bodo."

"K nam seveda sedaj ne morete hoditi. Lahko bi se vam kaj pri- petilo, sicer pa tudi ni več potreb- no. Pridite popoldne v kavarno "Louvre" okrog pete ure in vse- dite se k oni mizi čisto v ozadju. Prišel bo nek gospod, ki bo pove- dal moje ime, pa se z njim po- govorite o tej stvari."

Popoldne sem šel res v kavarno "Louvre" in zgodilo se je, kakor je naročila Stefa. Prišel je nek ne več mlad, elegantno oblečen gospod, pogledal po ozadju ka- varne, pristopil k meni ter me na- to vprašal, ako ne čakam morda na Stefo.

Ko sem mu to pritrdil, se mi je prečkal, prisedel k meni ter va- čela sva se pogovarjati. Povedal sem mu svoje znanje z rodno bi- sledskih ter vse podrobnosti are- tacije Vitolda. Poslušal me je paz-ljivo, toda poznalo se mu je, da mu ne pripovedujem popolnoma neznanih stvari.

Tajce je govoril jako mirno in hladno. Rekel mi je, naj bom po- popolnoma miren. Za sedaj ne grozi Vitoldu nobena nevarnost, seveda se ne ve, kako se bo stvar razvila. Toda za sedaj še nimajo niti naj- manjših dokazov.

"Ako bo potreba", je dodal, "bo stanka po mojem mnenju go- tovo storila za mlade ljudi vse mo- gče. Moje mnenje pa seveda ni mero- dajno, ker jaz nimam s stran- ko neposrednih stikov."

V nadaljnjem pogovoru sem mu pripovedoval o svojem znanju z grofo Radziejewski in povest o Poluši. Ta povest je gospoda očiv- ludo zelo zanimala. Vprašal me je, če ne obujem nadalje s Po- lušo ter mi naročil, naj ne pretr- gamo stikov z njo.

"Potem me je še vprašal, ako ne zahajam morebiti večkrat v to ka- varno ter mi rekel, naj prihajam vedno ob tej uri. Veselilo ga bo, ako bo mogel še kdaj z menoj go- voriti."

Drugi dan sem prišel ob petih popoldne zopet v kavarno Louvre. Gospod je že sedel pri mizi v o- zadju in čital "Varsavski dnev- nik". Vsedel sem se k njemu in začela sva se pogovarjati. Med po- govorom sem omenil, da poznam gospodični Klenievski ter gospo- dično Rakocz. Tu me je prekinil in rekel:

"Dobro, da ste me spomnili. Ravno kar sem govoril z gospo- dično Rakocz. Naročila je, naj vam povem, da bi nikjer ne nago- varjal niti nje, niti gospodični Kle- nievski, niti jih pozdravljali, ako jih kje srečate. Sploh naredite, kakor da bi jih nikdar ne poznali, ter ne imenujte tudi v nobeni dru- žbi njihovih imen."

To sem mu tudi lahko in rad obljubil, prvič, ker mi samo na sebi ni bilo mnogo lažje, da na njih, dalje pa tudi, ker sem takoj razu- mel, da morajo biti za to posebni razlogi, za katere nisem maral po- vpraševati.

Se istega večera sem šel zopet k Siedleckim, da bi kaj izvedel, kako je s šumom.

Novice niso bile neugodne. Ker je stari Siedlecki bil ugleden člo- vek ter je imel zveze in denar, mu ni bilo preveč težko o njem kaj poizvedeti ter clajstati njegovo u- sodo. Izvedel je, da je "Ohrana" prišla na to, da imajo dodatki svoje sestanke. Bliznjih podatkov in dejstev pa ni imela nobenih. Tudi revizija v stanovanju, kjer se so- vršili sestanki, in v stanovanjih dijakov ni dala nobenih podatkov proti njim. Istotako iz njih samih doslej ni bilo mogoče spraviti ničesar. Stvar torej nikakor ni bila posebno nevarna. Dovolilo se je, da sme Vitold od doma do-

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Hrbotbol.

Ako imate bolečine v hrbtu, ali kri- žu čutite, da vas vse boli. Bolečine postajajo neprenehne; ledice (tobit) vas bolijo in voda od vas gre gora- tar čutite pri tem bolečino. V takem slučaju rabite kako dobro zdravilo, pa ga morda ne morete dobiti? Ne iščite drugih pripomočkov, ampak poskusite samo enkrat

Severa's
Kidney & Liver
Remedy

(Severova Zdravila za obisti in jet- ra). To je izborno zdravilo za me- hur, kadar imate bolečino pri spu- ščanju vode, tako tudi pri otrocih, ki morajo postelje. To zdravilo odpra- vija zlatenico in vso zopno sapa- značije oteklino nog in lajša hr- botbol. Poskusite ga. Prodaja se v lekarnah. Cena 75c in \$1.25.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Umikanje topov.

Amsterdam, Nizozemsko, 6. okt. Poročevalec Telegraaf naznanja, da so Nemci zažgali več pomolov v Bruges. Nemci so maknili svoje topove in obrambni material za obrežje iz Knuock (Stiri milje od Zeebrugge) ter so uničili skri- višča za topove.

Cela posadka je odšla iz Moe- kerke in dela v Zeebrugge so bila vstavljeni. Civilni delavci so od stranih veliko število protizračnih topov ki so bili postavljeni šest milj vzhodno d Bruges. V Ghentu Nemci naglo nalagajo vse zalo- ge.

Poročevalec pravi, da so bila iz praznjena skladišča in pomoli v Ghentu, kjer je bil nakopičene ga mnogo vojnega materiala. Vsa blago je bilo poslano v Nemčijo.

Vsi v armado lastnikov Liberty bondov!

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata JAKOBA VESELA, doma iz Babinje polja, Pred treni me- seci se je nahajal v Cliff Mine, Pa., sedaj pa ne vem, kje da je, zato, ker vsak za svojega nar- va. — John Vesel, Box 233, Brockwayville, Pa. (8-10-10)

Rad bi izvedel za svojega brata PETRA BUKOVEC iz Zarge na Kranjskem. Zadnjič mi je pisal iz South Caroline. Ako kdo ve za njegov naslov, prosim, da mi ga naznani, ali pa naj se sam oglasi. — Mary Bukovec, 406 E. 6. St., New York, N. Y.

Rad bi izvedel za svojega brata tih bratov ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v kakem zavez- niškem ujetništvu. Doma so iz Brezovega Brda, občina Materi- ja na Primorskem. Prosim enj- rojake, če kdo ve za katerega izmed teh, naj mi naznani, ali naj se pa sami javijo, ako čitajo ta oglas, svojemu bratu. Naslov: Joseph Debelak, P. O. Box 43, Whitney, Pa., U. S. America. (5-8-10)

Rad bi izvedel za svojega brata ANTONA, FRAN- CA in ANDREJA DEBELJAK, ki se nahajajo v